

SZEGEDI LEGYENEM

TÁRSADALOM- ÉS MŰVELŐDÉSPOLITIKAI
KÉTHETI LAP

XXXII. évfolyam, 8. szám

1993. május 30.

Ára: 4,50 Ft

A tartalomról:

— Néprajz B-szak a JATE-n (2. old.)

— A Ságvári Érem első tulajdonosai (3. old.)

— József és Jákob (5. old.)

— Májulásról, színjátszásról (6. old.)

— A legjobb 32 között az USA-ban (7. old.)

Pályázati felhívás PECO '93

Az Európai Közösségek Bizottsága 1993. április 26-án pályázatot hirdetett 21,7 millió ECU értékben a közép- és kelet-európai országok (Albánia, Bulgária, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia, Szlovénia) számára a tudomány és technológia terén történő együttműködés támogatására, a térség fenti országai és az EK Bizottságának egyes kutatási programjai égisze alatt futó projektjei között.

A felhívás alapján kutatóink az EK III. tudományos kutatási, fejlesztési keretprogramjának 5. régióknak számára megnyitott alprogramjának futó projektjeihez való kapcsolódásra pályázhatnak a részletes kiírás szerinti feltételekkel.

Ezen alprogramok a következők:

- Környezetvédelem
- Orvosi biológia és egészségügy
- Maghasadás biztonsága
- Nem nukleáris energiák
- Emberi erőforrás és mobilitás

A pályázati felhíváshoz mellékelteként az EK listát biztosított a futó projektekről, amelyekhez csatlakozni lehet az egyes projektek koordinátorainak megnevezésével.

A pályázat beadását a projekt feltüntetett EK-tagországbeli koordinátorának kell megtennie, így a pályázóknak az érdekelt projekt lista szerinti koordinátorával kell felvenniük a kapcsolatot az együttműködés szándékával.

Az EK-beli projektkoordinátorok számára

**BEADÁSI HATÁRIDŐ: 1993. JÚLIUS 2., 17 óra
Brüsszelben**

Önálló, a projektlistán nem szereplő projektek kezdeményezésére nincs lehetőség.

Bővebb információt (pályázati kiírás, futó projektlista, mintanyomtatvány a koordinátorokkal való egyeztetéshez) az alábbi címen lehet igényelni:

**OMFB Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya
EK relációfelelős
1374 Budapest Pf. 565.
Fax: 266 2056**

Csak a levélben, illetve faxon leadott igényeket tudjuk kielégíteni. Az igénylésben kérjük feltüntetni az együttműködésre kiválasztott programot(kat). Az EK pályázati felhívását csak postán tudjuk küldeni.

A pályázattal kapcsolatos esetleges konzultációs igényt a *kiírás és mellékletei ismeretében* szintén faxon vagy levélben kérjük jelezni, EK relációfelelősünk jelentkezni fog.

**Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság
Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya**

Nyári szálláslehetőség

A Szabadidő Gmk megbízást kapott a szegedi Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem kollégiumainak nyári hasznosítására. Ezen időszakban javasoljuk továbbképzések, konferenciák és más szakmai rendezvények, vagy csoportok ill. egyéni turisztikai utazások szállásaként. Kiegészítő szolgáltatásként — igény szerint — vállaljuk étkeztést, előadások, tanterem megrendelését, vagy komplett konferenciaszervezést is.

A szállásdíjak bruttó összegek, ebből szervezési jutalékként 10% engedményt adunk. Az árak az IFA-t nem tartalmazzák. Alkalmanként, nagyobb megrendelés esetén és/vagy kedvező fizetési garanciák (előre fizetés, vagy 100 százalékos kötbérvállalás) esetében 20-30% százalékos kedvezményt is tudunk biztosítani. Ez a kedvezmény a Szegedi Szabadtéri Játékok előadásai napjaira nem vonatkozik.

Szálláshelyeink:

SZOTE APÁTHY KOLLÉGIUM

Szeged, Eötvös u. 4. (A város szívében, közvetlenül a Dóm tér mellett, 50 db 3 ágyas, fürdőszobás szoba. Hasznosítási időszak: 1993 június 28. — augusztus 20-ig)

Szállásdíj: 1—2 fő részére 1400 Ft/szoba/éj
3 fő részére 1800 Ft/szoba/éj

SZOTE JANCsó KOLLÉGIUM

Szeged, Semmelweis u. 7. (A Dóm tértől kb. 500 m-re, 54 db 4 ágyas, mosdós szoba, a folyosón közös fürdővel. Hasznosítási időszak: 1993. június 28-aug. 20-ig)

Szállásdíj: 1—2 fő részére 600 Ft/szoba/éj
3 fő részére 750 Ft/szoba/éj
4 fő részére 1000 Ft/szoba/éj

SZOTE BÉKE U. KOLLÉGIUMA

Szeged, Béke u. 11—13. (9 db 2 ágyas és 15 db 4 ágyas, mosdós szoba, közös fürdőszobával. 1993 június 28. — szeptember 3-ig.)

Szállásdíj: 1—2 fő részére 600 Ft/szoba/éj
3 fő részére 750 Ft/szoba/éj
4 fő részére 1000 Ft/szoba/éj

Fonyódi szálláshely

Fonyód központjában, a strand bejáratától kb. 200 m-re, a hajóállomás mellett található a szálláshely, egy régi, patinás épületben, amelyet tavaly újítottak fel. A szálláshely évközben középiskolai kollégiumként üzemel.

Címe: Fonyódi Középiskolai Kollégium
8640 Fonyód, Ady u. 1. Hasznosítási időszak: 1993 június 26. — augusztus 26-ig.

A szálláshely 4, 6, 8 és 9 ágyas szobákból áll, (részben galériás megoldással) mosdóval. 8—10 zuhanyzós közös fürdő áll a vendégek rendelkezésére.

A szobákat érkezési nap 14 órától távozási nap 10 óráig tudjuk a vendégek részére biztosítani. Szobabeosztás: 4 db 4 ágyas, 1 db 6 ágyas, 7 db 8 ágyas, 2 db 9 ágyas szoba.

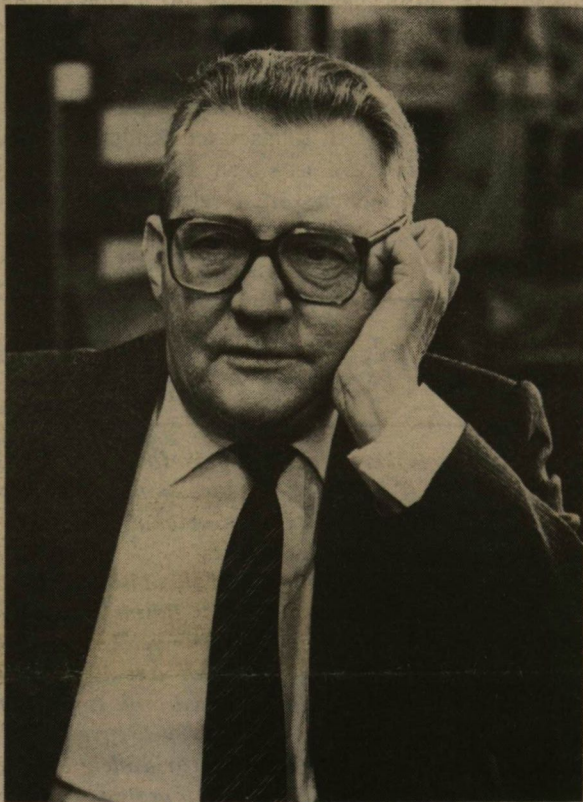
Szobaáraink:	6 főre 6x320 Ft	1920 Ft	
1—3 főre 3x350 Ft	1050 Ft	7 főre 7x280 Ft	1960 Ft
4 főre 4x350 Ft	1400 Ft	8 főre 8x280 Ft	2240 Ft
5 főre 5x320 Ft	1600 Ft	9 főre 9x280 Ft	2520 Ft

Az utazásszervezők részére ezen díj 10%-át tudjuk jutalékként fizetni. A díjak áfával együtt értendők, de az IFA-t nem tartalmazzák.

A szállások lemondásának határideje: 14 nappal a szállás igénybevétele előtt. Ez az időpont egyben a szállásdíjelőleg megérkezésének határideje is. A szállásdíjelőleg, és a kötbér mértéke a teljes összeg 50 százaléka. A fennmaradó szállásdíjat számlánk kézhezvételétől számított 8 napon belül kérjük kiegyenlíteni.

balog józsef

Ilia Tanár Úr

(Szabó Zoltán felvétele)

Ilyenkor következik a tanítványi hála és néhány anekdota. A méltatás főszereplője — erre a méltatások írói gondosan ügyelnek — juttat némi fényt, azaz erényeiből visszahull egy-egy osztásnyi pl. az itt következő sorok írójára is. Esetleg az itt következő sorok írója bejelenti — ő nem tanítvány, így feladatahoz méltatlan is —, de ne legyünk hiszékenyek az ilyen kijelentésekkel kapcsolatban. Ha valóban nem is tanítvány vagyok úgy, ahogy a hetvenes években azok lehettek mind, akik Szegedről estek az irodalomba, az érdeklődő kérdésre —, hogy vagy és mi van veled? — azért nekem is minden találkozáskor válaszolni kell. Kell! Pedig éppen ez a jó! Hogy ez inkább olyan civil dolog. Hogy szabadabb ügy, mint az említett éveké. Amelyben azért erősebb volt a függés. És hogy az Ilia Tanár Úr tevékenységétől függeni, az kitüntetés, még nem változtat azon, hogy kiknek ellenében és miféle rafinériák segítségével lehetett valaki személyes kontraszt. Alternatíva. Ellentét. Intézmény. És legvégül is: **legenda.**

Ettől lehettünk mi meszszebb kicsikét. Rossztól és jótól is. Magunkra utalva inkább. Távolabbról nézve. Aztán, aki akart, az közelebb sétálhatott. Címeket kérni. Könyveket. Vagy ücsörögni csak az irodában. Mert a Tanár Úr szeret beszélgetni. Mondani ezt-azt. Serteper-

télni a szavak között. És én például ezt vélném a tanításának. Hogy nem vészett el a kortársai között. Bár megtehetné volna. Hogy nem kezdett szerepelni a szerepében. Bár megtehetné volna. Hogy nem igyekezett cáfolhatatlan azokon van. Nekem az néhány apróság. Vagy nem is annyira az.

Mészöly Miklós azon a szép születésnap estén, amikor a Tanár Úr ötvenedikjét ünnepeltük az egyetemen. Egy lap — üdvözlétnyi — a harmincegyedik születésnapomra. **József Attila** szomorú portréja. Pontosan a napján, pedig öt éve már, hogy vége az egyetemnek. Az is, hogy az első **Harmadkorba** végül is nem

nek és bizony az ízlés- és tudásbéli különbözőségeknek, meg fékeknek, hőköléseknek is kell, hogy legyen ott hely —, nem is mutathattak jól mindenféle **éleken**. A világ tengelye meg úgysem azokon van. Nekem az néhány apróság. Vagy nem is annyira az.

Akkor aztán erre nem szólunk semmit, mert mi többet mondhatnánk arról, aki az életében legjobban szemérmétkére vigyáz. Hogy látva láthasson velünk.

(1993. május 21-én a szegedi városháza ünnepi közgyűlésén dr. Ilia Mihály vette át a Szeged díszpolgára kitüntető oklevelét.)

Kérdezgetek személyesen!

A Szegedi Egyetem május 20-i számában jelent meg Aradi László „dolgozata” a HÖK-ről. A Hallgatói Önkormányzat elnöke, Garamhegyi Ábel az írás kapcsán a következőket tudatta szerkesztőségünkkel: az Ők elmagarázzák... című cikkhez nem kíván megjegyzést tenni, mert amit a HÖK működéséről a nyilvánosság elé akart tárni, azt már megtette a Szegedi Egyetem 1993. április 20-i számában.

Az elnök felhívja a figyelmeteket arra, hogy a HÖK iroda nyáron is mindennap nyitva lesz és várja a diákokat éppúgy, mint szorgalmi időszakban. Ha bárkinek bármilyen kérdése van az önkormányzat munkájával kapcsolatban, bármikor felteheti azt személyesen akár az elnöknek, akár az iroda munkatársainak.

A szerk.

Eredményhirdetés

A Károlyi Mihály Kollégium által meghirdetett irodalmi pályázat eredményeit május 22-én közzétette a szervezőbizottság. Az eredmény a következő:

1. díj (próza) Tóth János I. éves JATE—BTK
2. díj (vers) Baranovszky Adrienne III. éves JATE—AJTK
3. díj (vers) Farkas András Attila III. éves JATE—TTK.

Az első helyezett egyéves, a második fél éves ingyenes bentlakást, a harmadik helyezett ezer forintos pénzjutalmat nyert.

Az ez évi pályázaton tízzennégy pályamű vett részt, amely arra buditja a KMK illetékeiseit, hogy a következő tanévben is hasonló versenyt szervezzenek.

A médiumok és a kormány viszonya az USA-ban

A JATE ÁJTK vendégeként *Donald E. Lively*, a *toledói* egyetem jogi professzora a fenti címmel tartott előadást május 10-én, a jogi kar tanácstermében.

Bizonyára a nem jól választott időpont volt az oka, hogy a jórészt szakmai kérdéseket boncolgató angol nyelvű, ám tolmács által fordított előadás kis számú hallgatósága között, enyhén szólva, nem tengett túl a joghallgatók száma.

Lively professzor hazájában politikai és kommunikációs jogot oktat, így a *médiu-mok és a kormány viszonyát* is mint jogi, főként mint *alkotmányjogi* kérdést tárgyalta. Ennek elsődleges oka, hogy az USA-ban a *sajtó szabadsága alkotmányjogi* kérdés, s valamennyi alkotmányos lapot a kormány működésében a sajtószabadság érvényesíthetőségén mérnek le. Az Egyesült Államok Alkotmánya tiltja a sajtószabadságnak korlátozását törvények által, azonban a XX. sz. elején született alkotmánykiegészítés lehetővé teszi ezt, korlátozott formában. Így született törvény, mely a kormány elleni támadást is tiltotta. (Ez például a 20-as és 40-es években lehetővé tette emberek elítélését és börtönbe zárását azért, mert véleményüket szabadon kifejezték.)

Megtudhattuk, hogy az *amerikai törvények* tradicionálisan *jobban védik az írott sajtót*, mint az elektronikusait. Ezzel szemben áll az a tény, hogy a tömegkommuniká-

ciós információhordozók közül csak a kábeltévé 60%-os arányt képvisel az emberek tájékoztatásában, s a televíziós csatornák szerepe a tömegtájékoztatásban döntő jelentőségű: az írott sajtóét messze felülmúlja. A fentiek következményeként az elektronikus sajtóra ma már sokkal inkább odafigyelnek a törvényalkotók, s így ami megengedett az írott sajtónak, nem feltétlenül engedélyezett az elektronikusnak.

Az amerikai szemlélet sajátos vonása, hogy míg a televízióban egy női mell felvillanása is tiltott, az erőszakos cselekményű filmek vetítése elé nem gördítenek különösebb akadályokat. Mindezt Lively professzornak egy kérdésre adott válaszából szűrhetjük el.

Az aktuálpolitikára irányuló kérdések kapcsán megtudhattuk, hogy az USA-ban az elnök egyre inkább felhasználja a médiumokat céljai elérésére. Reagan deregulációs politikájával szemben Clinton egyre inkább a sajtó rendszabályozására törekszik. Hogy a nagypolitikában mindez hogyan jelentkezik? Nos, erről a jórészt elméleti-szakmai szempontú okfejtésből nem értesültünk.

A szakmailag bizonyára kifogástalan előadásról, a tolmács felkészültségén kívül, mindössze azok hiányoztak, akiknek tulajdonképpen szólt: a joghallgatók.

PAULIK JÓZSEF

Néprajz „B” szak a JATE-n?

A magyar egyetemek között a szegedin folyt elsőként néprajzoktatás. Ide nevezték ki 1929-ben Solymossy Sándort. Tanítványai közül került ki Bálint Sándor, akinek följajánlotta a magántanári habituálást (az ezzel rendelkezők hirdethetnek szemináriumokat az egyetemeken). Rajta kívül olyan jeles kutatók is végeztek itt, mint például Gunda Béla.

Solymossy nyugalmazása után Bálint Sándor tartotta a néprajzi előadásokat. Itt tanított Ortutay Gyula is, aki a harmincas években Tápé-szemináriumot vezetett. Bálint Sándor 1945-től az ötvenes évekig végezhette kiváló oktatói munkáját, ekkor az egyetem vezetése rendelkezési állományba helyezte. Tevékenységét csak 57 tavaszától folytathatja. Ám 1964-ben tiltott irodalomterjesztés vádjával pert indítanak ellene és eltávolítják a katedráról. Ugyanebben az évben jön a tanszékre Debrecenből Ferenczi Imre professzor. Egészen 1989-ig egyedül látja el a teendőket, meghívja maga mellé Bellon Tibort. A két oktató most is rövid ideig tudja együtt végezni a munkát, ugyanis ez év márciusában hirtelen elhalálozik Ferenczi professzor. Több mint két éven át Bellon Tibor egymaga, másodállásban látja el a teendőket, biztosítva a kontinuitást. 1991-ben a tudományegyetem pályázatot ír ki a tanszékvezetői állásra. Ezt Juhász Antal nyeri el.

Ősztől reményeink szerint új szakkal bővül az egyetem palettája. Hallgatók és oktatók rég dédelgetett vágya látszik megvalósulni. A szegedi néprajzoktatás múltjáról és jelenéről faggatom a szak megálmódóját, **dr. Bellon Tibort** és a tanszék vezetőjét, **dr. Juhász Antalt**.

J. A.: — Az önálló szak beindítását még idekerülésem előtt kezdeményezte Bellon tanár úr. A kari tanács először 1990-ben tárgyalta. Nemleges döntésüket a személyi feltételek hiányával indokolták. Idekerülésem után részletes tervet dolgoztunk ki és megindítottam a kérelem újratárgyalását. Ez 1992-ben történt meg, amikor a kari tanács egyetértett, de a személyi feltételeket még mindig nem látta biztosítottak. Kérésünket 1993-ban a tárgyi és személyi feltételek rendezésére, a hallgatói igényre hivatkozva újra előterjesztettük. Pályázatot írt ki az intézmény másfél állás betöltésére, így három oktató és egy munkatárs végezheti ősztől a munkákat.

A szakindítás régi hallgatói igény. Értékes éveket vesztettünk a késlekedés miatt. A hallgatók számára szintén kiesett éveket jelentett, így értékes emberek hagytak el, akik már 3–4 éve rendszeresen jártak előadásainkra. Közöttük a főiskolásoktól a már végzettségig, a szakdolgozóktól a más szakokról áthallgatókig sok-sok hallgató igényli a szak beindítását.

Egy korszerű Universitashoz hozzá tartozik, hogy a néprajz, mely honismeretet, hagyományápolást és népismeretet ad, ott legyen a szakok palettáján. A döntés most az egyetemi tanács kezében van. Bizom benne, hogy a néprajzoktatás „B” szakként már '93 ősztől beindulhat.

— **Bellon Tibor a szak megálmódója, több mint két éven át biztosította a kontinuitást a tanszéken. Ez idő alatt szoros kapcsolatai alakultak ki a hallgatókkal, tanórák és terepmunkán egyaránt. Milyen fontos gyakorlati teendőket lát az új szak beindításában?**

B. T.: — Debrecenből hoztam magammal azt a szellemet, hogy a néprajz, sajátosságánál fogva, egy olyan tudomány, amit nem lehet íróasztal mellett művelni csupán. Ehhez ismerni kell a valóságot, az életet, minél teljesebben. Így a hallgatók képzésében is, a komoly elméleti felkészülés mellett, alapos terepmunkát tartok szükségesnek. Mikor a munkába bekezdtem, már jó pár év muzeológusi tevékenység állt mögöttem. Úgy gondoltam, a végzeteknek akár múzeumban, akár katedrán meg kell állniuk helyüket. Ehhez szükséges önmagunk minél teljesebb átadása, önismeret, egy pozitív gondolkodáson alapuló sokoldalú képzés. Ez öröksége is e tanszéknek, gondolok itt elsősorban Bálint Sándorra, akinél jobb terepmunkás kevés volt a szakmában. De Ferenczi Imre

is az a kiváló kutató volt, aki ideje nagy részét a terepen töltötte. Hirtelen halála, sajnos kettévágta életművét.

— **Az előadások látogatók voltak?**

— Jelentős volt előadásaink látogatottsága, s teljesen önkéntes alapú. Több rokonszagon előírt kollégiumként hallgattak minket. Ebből a gárdából verbuválódott az első igazi csoport. Innen komoly szakdolgozatok is kerültek ki, a legkülönbözőbb témákban (településszerkezet, település-földrajz, szokásvizsgálat stb.) Nem egy közülük talán disszertációként kerül újra elénk. Hallgatóink diákköri konferenciákon szép sikerrel szerepeltek. Tanulmányutakat szerveztünk más szakokkal közösen.

Egy másik fontos adottságunk a folyamatosan bővülő közel 9000 kötetes szakkönyvtárunk. Ez az elméleti és kutatómunkát egyaránt segíti.

Szoros együttműködésben a diákokkal olyan oktató-kutató bázist kívánunk kialakítani, ami átfogja e város regionális fekvéséből adódó feladatokat. Gondolok itt a **vajdasági, bán-sági, erdélyi, kárpátaljai**, nem utolsósorban a **dél-magyarországi** szakemberképzésre, valamint e területek kutatóival való szoros együttműködésre is. Ez nem jelent bezárkózottságot, mivel ezen lehetőségek nehézet perspektívát is hordoznak magukban.

OZSVÁTH GÁBOR

Vadregényes Erdély

Életveszély a hegyekben

Szülvárosom közvetlenül a magyar–román határ mellett fekszik. Talán csak a kiszámíthatatlan véletlen műve, hogy nem a szomszédos állam polgára vagyok most, hiszen voltak idők, mikor a határok rajzolása kedélyes úriemberek társasjátékára emlékeztetett. Szóval maradtam innen, de szívesen vagyok túlannon is, a „másik” országban. A városból, ahol születtem, szép idő esetén egészen messzire lehet látni. Mikor tiszta az ég, reggelenként, valahol nagyon messze előttünk a *Béli* vagy a *Bihari-hegység* vonulatai. Apám mutatta meg először, el sem tudtam képzelni, milyen lehet ott, a messzeségben. Azóta rájöttem, nem is olyan nagy a távolság, s érdemes leküzdeni...

Mikor Trabantunkkal átléptük a határt, biztosak voltunk benne, ez azért már másik ország. Tizenötlet sikerült megtennünk húsz kilométert, míg elértünk a legközelebbi városba: *Szalontára*. Azért haladtunk ilyen lassan, mert bár ideiglenes határátkeltő nyitottak ugyan, és gyorsabb is az átkelés, azonban összekötő úttal már nem kalkuláltak az illetékesek. Így fél méter mély gödröket, kórákásokat kellett kerülgetnünk hosszú ideig.

Szombat délelőtt Szalontán már a hétvégére készültek az emberek. Zártak a boltok, csend volt a városban. Csak a kocsmák körül volt némi mozgás, mely intézmények ott is a társadalmi érintkezés egyik fő területe. Az italon kívül itt adják-veszik a híreket és a valutát az emberek. A lej elértéktelenedése miatt talán *Románia* az egyetlen ország, ahol a forintnak még becsülete van. Jelenlegi feketepiaci árfolyamán egy forint hét lejt ér, de csak azok számára, akik át tudnak jönni Magyarországra.

Szalonta nem is városképeiben, hanem hangulatában változott sokat az elmúlt pár évben. A történelem felkiáltójeleiként még ott éktelenkednek a városban a szocreál építményei, a betonkoloszuszusok, a bizalmatlanságot keltő blokkok. Viszont a figyelmet szemlélő felfedezheti a századelő barokkos, eklektikus, esetenként szecessziós stílusban épített házait, melyek most javarészt közhivatalokként szolgálnak. A boltok is sokat változtak, hiszen nyugati termékek és magas árak fogadják a betérőket. Ezek az összegek csak az ott élőknek elérhetetlenek, mivel a fizetések nagyon alacsonyak, az árak pedig — s nemcsak a luxuscikkéké — kitartóan kúsznak felfelé. Szalonta annyira közel van a határhoz, hogy nyelvi akadályok szóba sem jöhetnek, a lakosság nagy része — akár anyanyelvén, akár nem — beszél a magyart. Így aztán hamar útbaigazítást kaptunk, hogy hová érdemes rövid, de em-

lékezetes túrát tenni. S innen és ekkor a hegyek már egyáltalán nem tűntek annyira távoliakkak...

A Béli-hegység felé közeledtünk. Először szelíd hullámú dombok, majd meredek sziklafalak zárták a horizontot. Átsuhantunk falvakon, melyekben, úgy tűnt, megállt az idő. Libák és disznók céltalanul ballagtak az úton, s idős emberek ücsörögtek a padokon. Álmos egyhangúságot sugallt állapot és gazdája egyaránt. Az úton átgölygő kutyák bambán és lustán tették meg a néhány métert, cseppet sem törődve a forgalommal. Olyan ebet is kikerültünk, amelyik egyszerűen elaludt a betonon. Aztán hirtelen elfogytak a falvak, elkanyarodott az út, s máris a *Fekete-Körös* kék szalagja mellett zötyögtünk tovább, a határ mellettihez hasonlóan rossz úton. Gyerekkoromban nagyon sokat jártam horgászni a Feketere — természetesen a folyó magyarországi szakaszán —, s elég sokszor keserűen konstatáltam, mennyire szennyezett a víz. Legtöbbször sárgás, zöldes lé úszott a mederben, csak nyáron, mikor alacsony volt a vízállás, akkor láttam áttetsző kéknek, zöldnek a folyót. Az a hír járta akkoriban, hogy a határ túloldalán — nem is olyan sokkal — szennyvizet eresztnek bele szomszédaink...

Szóval, a Fekete-Körös felső folyása csodálatos. Nemcsak a víz, hanem környezete is lenyűgöző. Hegyek közé ékelődve, nagy hegyi patakként mossa partjait. Két oldalán a fák lelógó ágai kavargják fel a vizet, kissé beljebb pedig köveken, sziklákon törik meg a habja. Meg kellett álljunk gyönyörködni a látványban. Néha átzúg a folyó egy apró falun, s azon a pár száz méteren libák úszkálnak vízen, s aszszonyok mossák benne a szennyes ruhát. S minthogy folyással szembe mentünk, egyre gyorsabb lett a folyó, s egyre több apró patak, ér csatlakozott vizébe. A sziklafalak meredeken zuhantak, majdnem a víztükörig, éppen egy autónyi helyet hagyva. A hegyoldalon a fák tövében virágok nyíltak, s zöld és sárga színben tündöklött a környezet.

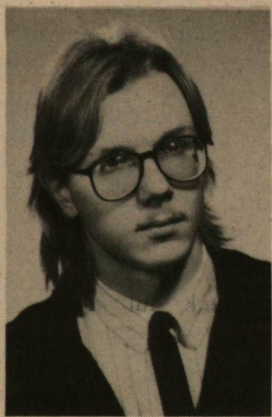
Elkanyarodtunk a Fekete-Köröstől, s Belényes felé vettük utunkat. Cél — megfogadva a szalontai tanácsokat — *Biharfüred*, egy Belényestől alig harminc kilométerre fekvő apró falu, állítólag turistacentrum. S ami még fontos: a hegy tetejére kell felkapaszkodnunk. Lélegzetelállító volt az utazás. Egyrészt a táj szépsége, másrészt a közvetlen életveszély miatt. Már a hegy tövében szemügyre vehettük — mégis, még mindig távolinak tűntek — a Bihari-hegység hófödte csúcsait, regénybe illő szépségét. A szerpentin egyre meredekebben kanyarodott fölfelé. Balról meredek sziklafal fogadott baljósan, néha leomlott kövekkel

akadályoztatva az autósokat. S a sziklákon meglehetősen sűrűn keresztek, koszorúk emlékeztettek valakikre... Jobbról kétszáz méter mély szakadékok, oldalukon húsz-huszonöt méter magas fenyőkkel akadályozták a kilátást. Talán nem is volt baj, hogy csak ritkán láthattunk túl a fákon: ijesztő mélység és a szomszédos hegyoldal hasonlóan vadregényes képe tárult elénk. Korlát persze nem volt, s az út is keskeny volt: két autó csak jóindulattal fért el egymás mellett. Azután hirtelen elfogytak a zöld színek: minden fehér lett. Nem, nem zuhantunk szakadékba, csak beléptünk a hó birodalmába, ahol tavasszal még messze nem kezdődik az olvadás. Igazán veszélyes innen volt az út, hiszen most már csúszott is a lucskos aszfalt, a hajtűkanyarok pedig semmit sem veszítettek élességükből. Lassan-lassan fogytak a kilométerek, míg nem — megküzdvé az utolsó két kilométer fél méter magas hóakadályaiával — lankásabb részre értünk. Hirtelen nyugodt lett minden körülöttünk, sétáló párok, hógolyózó gyerekek, és számos síelő keresztezte utunkat. Biharfüreden voltunk, s tényleg egy turista- és síparadicsom tárult elénk. Azért — dacára a számtalan külföldi turistának — kiderült, melyik országban vagyunk. A szállodák alapján. Kétféle szálloda volt: az egyik fajta luxushotél, luxusárákkal, s a körülményekhez képest luxuskörülményekkel. Ide valóban azok jönnek, akik valutát hoztak, nyugati autóval érkeztek, s nem is számolták a pénzt. Nekik ezek az árak még mindig nevetésgesek. A másik szállodatípus szobáiként három ágygal négy-öt-száz forint naponta — ez tényleg nem sok. A dolog szépséghibája, hogy a mínusz 10–15 fokos kinti hideget ellensúlyozandó itt naponta három órát fűtenek, s meleg víz is ennyi ideig van. Inkább úgy döntöttünk, nem maradunk. Néhány emlékezetes fotót készítettünk, s elindultunk lefelé a hegyről. A visszaút sem volt kevésbé veszélyes, s valóban fellélegztünk, mikor visszagurultunk a tavaszba. Ismét zöld lett körülöttünk minden, s az első ember, akivel találkoztunk, egy állatait terelő juhász volt. Kényelmesen, ráérősen ballagott, legelészett az állatsereg, gazdájuk pedig valami notát dúdolt magában.

Hazafelé vettük utunkat. Közben elfogyott a benzinünk, de sikerült egy kútig elérni. Szerencsénk volt: nem állt nagy sor. Így aztán tankoltunk — egy liter benzin húsz forintba került. Kicsit csörgött vele a Trabi, de kitartott a határig. Közben, mintegy levezetéképpen lankás domboldal, zöld rétek, felszántott földek mellett vezetett utunk, majd feltűnt az ismerős tábla: Üdvözljük Magyarországon.

AKARÓ LÁSZLÓ

A jövő Einsteinjei?

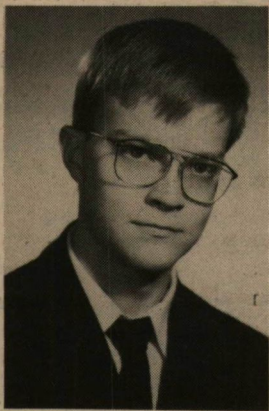
Mészáros Attila

— A tantestület benneteket talált a legérdemesebbnek a Ságvári Érem elnyerésére. Mit tettetek, mivel érdemelhettétek ki szerintetek ezt az elismerést?

M. A.: — Több tanulmányi versenyen elértem elég jónak mondható helyezést. Tavaly kémiából az országos középiskolai tanulmányi versenyen hetedik helyen végeztem, fizikából pedig a 14. helyezést szereztem meg. Ezenkívül rajzokat szoktam készíteni. A tavaly meghirdetett „Gyermekhangok a világból” című környezetvédelmi irodalmi pályázaton pedig egy novellával vettem részt. Ennek a pályamunkának köszönhetően jutottam el az ENSZ által szervezett Rio de Janeiro-i környezetvédelmi világkonferenciára.

K. Zs.: — Az általam végzett tevékenység helyezésekben kevésbé mutatkozott meg. Orosz nyelvből értem el OKTV-n 11. helyezést, a Ságvári Napok hagyományos rajzkiállításán pedig elsőként harmadik, másodikként és harmadikként első

A JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium Alapítványa idén először osztotta ki az általa létrehozott Ságvári Érmeket. Az iskola legtehetségesebb, legsokoldalúbb tanulóinak adandó díjjal ezentűl évente jutalmazza az arra érdemesülteket. Az első két díjazott Kemény Zsolt és Mészáros Attila. Őket kérdeztük eddigi tudományos és művészeti tevékenységükről, eredményeikről.

Kemény Zsolt

helyezett lettem. Az idei gyulai Erkel Diákünnepen rendezett rajzkiállításon aranyérmet kaptam. A rajzolás mellett frogatni is próbálok, főként a sci-fi műfajában. Így a Ságvári Napok irodalmi pályázatán első helyezést értem el egy novellámmal. Ezt egyébként lefénymásoltam, bekötöttem néhány példányt és terjesztettem. Lefordítottam angol nyelvre is, s már ebből a változatból is eladtam egy-kettőt. Társszerzője vagyok egy ismeretterjesztő könyvnek is. A Mozaik Oktatási Stúdió által kiadott „Az egyedfejlődés alapjelenségei” című mű összes illusztrációját én készítettem.

— Ilyen széles érdeklődési és tevékenységi területtel nehéz pályát választani. Ti azonban végzősök vagytok, tovább kell lépnetek. Merre tartotok?

M. A.: — Az ELTE fizikus szakára jelentkeztem. Matematikából már mentesítettek a felvételi alól, fizikából ez viszont az OKTV eredményemtől függ.

K. Zs.: — A Budapesti

Műszaki Egyetem villamosmérnöki karára adtam be jelentkezést. Teljesíttem a felvételhez szükséges tanulmányi kritériumokat. Már csak az érettségi lehet útjában annak, hogy bekerüljek és a műszaki informatikával foglalkozzam. Egy külső ingerekre reagáló és önmagától tanuló komputert szeretnék létrehozni, úgy érzem, az ottani tanulmányok majd segítenek ebben.

— Milyen szülői háttér áll mögöttetek és mennyire segítik fejlődéséteket?

K. Zs.: — Édesanyám pszichológiát tanított, jelenleg a tanárképző főiskola német tanszékén dolgozik. Édesapám jelenleg Németországban dolgozik egy gépszerelő vállalatnál. Azelőtt Algyőn dolgozott sokáig, mint mérnök. Természetesen mindenben segítenek.

M. A.: — Édesapám és édesanyám is betanított munkásként dolgozik a csongrádi kórházban. Ahol tudnak, segítenek.

Paulik József

Miért?

Lemondott a bölcsészkar dékánhelyettese. Maleczki Márta 39 éves, határozott egyéniség. Általános nyelvész. Egyénisége kifejezetten „illik” a Pál József dékán, és Szajbély Mihály dékánhelyettes által képviselt kari vezetés stílusába. Azaz csak illett.

Maleczki Márta lemondólevelében (olvasható a Kari Kurír 1993. május 24.-ei számában) kiderül, azért nem vállalja a továbbiakban a dékánhelyettesi tisztséget, mert a Kari Tanács — ugyanígy az Egyetemi Tanács — nem szavazta meg docenssé minősítését. Maleczki Márta ezt úgy értelmezte, hogy a szavazások eredményei a docensi előlépés kritériumaihoz tartozó szempontok háttérbe szorítását tükrözik, ennél fogva elfogadhatatlannak számára.

A volt dékánhelyettest nem ismerem jól. Talán egyszer, ha találkozunk. Hogy mégis a nyilvánosság elé tárom esetét, az azért van, mert a történet fölfedi a kari és egyetemi tanácsi döntések háttérében húzódó szubjektív mechanizmusokat.

Nézzük, mi is történt valójában! A docensi pályázatot a szakmai — szakértői bizottság és a tanszékcsoport is teljesen pozitívan, majdnem maximális pontszámmal értékelte. Várható volt hát, hogy a docensi pályázat előterjesztését

követően a Kari Tanács legalább 50%-ban igennel szavaz. Várható volt ez azért is, mert a pályázattal kapcsolatban sem kérdés, sem megjegyzés nem hangzott el. A Kari Tanács mégis a docentúra ellen szavazott. A következő elutasító döntést az Egyetemi Tanács tagjai hozták, ahol természetszerűleg a Kari Tanács döntését vették alapul a szavazók. Igaz ugyan, elhangzott a kérdés, hogy miért utasította el a bölcsészkar tanácsa Maleczki Márta pályázatát, ám a dékán nem tudott a kérdésre adekvát választ adni. Pál József csak feltételezésekbe bocsátkozhatott. Elmondta, hogy a negatív döntés igazi okát nem ismeri, hiszen szakmai vagy egyéb kifogás nem hangzott el. Feltételezi viszont, hogy a szavazás előtti napirendi pont, melyet épp a dékánhelyettes nyújtott be a tanulmányi és vizsgaszabályzat módosításáról, befolyásolhatta a HÖK-tagok szavazatát. Hogy az oktatók közül ki, hogyan szavazott, nem tudni, hiszen titkos volt a szavazás.

Lehet, hogy épp a titkossággal van a baj? Bár nem vagyok a Kari Tanács tagja, mégis azt gondolom, hogy e komoly testület felelősen gondolkodó emberekből áll.

G. R.

Egy földalatti író: Krasznahorkai László

Krasznahorkai Lászlót nehezen lehet az írók bármilyen csoportjában elhelyezni, bár valószínűleg minden író végig sértődne, ha kategorizálnák, s azt mondanák rá, olyan, mint más. Az első mondat nem véletlenül volt így terjedelmes, hiszen Krasznahorkai is előszeretettel ír feloldalas mondatfolyamokat. Úgyhogy aki olvassa, tűnődhet azon, hogy hol függessze fel az olvasást, hogyha ilyen szándéka van. Az író nemrég Szegeden járt, s az Impala Házban találkozott olvasóival.

Kétrészes volt az este: először filmvetítés, aztán maga a „találkozó” zajlott le. A filmvetítés túl egyszerű szó arra, hogy ebben az esetben használjuk, inkább műalkotás megtekintése a pontos megfogalmazás. Tavaly jelent meg Krasznahorkai Az urgai fogoly című munkája, s ennek bemutatójára készítette az Angyali fogadóórát. A dramaturgia rendkívül egyszerű: hat embert kért fel, hogy legfeljebb tíz percben mondja, játssza el, mit gondol az örökkévalóságról. Különböző területek képviselőinek adatott meg ez a lehetőség, az eredmény pedig fölöttébb érdekes volt. Szóval a közös pont az

örökkévalóság volt, a megjelenítés pedig többek között zenével mozgással, prózával történt, hol a művészet, hol az érzelmek, hol a matematika birodalmába ágyazva ezt az egyetlen fogalmat. Nem véletlen, hogy az örökkévalóság kapta meg az író bizalmát: nemcsak Az urgai fogoly, hanem korábbi írásai is e köré fűződtek, s a bevezetőben már említett mondatfolyamai is minél többet, teljesebbet akarnak elmondani a kezdet és a vég között.

Krasznahorkai László — saját bevallása szerint is — született underground, vagyis átvitt értelemben a föld alatt él. Tulajdonképpen azért is menekült így formán, mert elege van a világból, s bőven van rá oka, hogy utálja azt. Kezde ott, hogy azt, amit ő csinál, írói munkának nevezik, holott csak a körülmények kényszerének engedelmessé válik. A filmről is — nem a sajátjáról, hanem általában — rossz véleménye van: a szellemtelenség és az igénytelenség találkozásának nevezi.

Ami vele kapcsolatban igen hamar kiderül, az a világjárás, s ebből fakadó bőséges élettapasztalata. Kezde ott, hogy még régen, valamikor éjjeliőrként tehénleeresztés-

Olyanokból, akik nem szubjektív okok alapján, hanem kizárólag szakmai értékeket szem előtt tartva szavaznak, döntenek. Azt is gondolom, hogy a kari tanács tag egyetemi hallgató tisztában van azzal, hogy tartózkodása „fölér” egy nem szavazattal. Sőt, remélem, e testület egyetlen tagja sem bújkol felelőtlenül a titkosság, a névtelenség mögé, ellenkezőleg, ha titkosan is, de felelősen, szigorúan eredmények, tények alapján dönt.

Maleczki Márta pályázatának elutasítása azt példázza, hogy a Kari Tanács döntésében még mindig nem az objektivitás az elsődleges. Nem a teljesítménycentrizmus érvényesül a döntések meghozatalánál, holott úgy tűnik, a kari vezetés minden igyekezete erre irányul. Hogy a működési mechanizmusok mikorra objektivizálódnak? — ez elsősorban a döntéshozóktól függ. Nyilván nem rövid idő elfogadni és magunkévá tenni egy, az eddiektől eltérő szemléletmódot, értékrendet. Ez érthető. De gondoljanak arra, tisztelt döntéshozók, hogy közben emberi, szakmai értékek devalválódnak, sőt értékes kollégák, munkatársak torpannak meg pályájukon. S ez ugye nem cél?

G. R.

Sztárriporter ösztűzben

Havas Henrik Szegeden járt. A Szegedi Szabadalmi Műhely hívta meg a hírneves televíziós riportert. Az érdeklődők május 12-én, a Virág cukrászda zöld szalonjában találkozhattak vele. A családias jellegű összejövetelen összesen 15—20 ember vett részt, bár a fórum mindenki előtt nyitott volt. A kevés érdeklődő azonban elégedetten távozhatott: a néha show-műsorba torkolló beszélgetés ugyanis egyszerre volt érdekes, komoly, humoros és szórakoztató.

Pikó Andrásnak, a Magyar Rádió szegedi stúdiója riporterének és egyben a beszélgetés vezetőjének alaposan össze kellett szednie magát, hogy egy-egy kérdés erejéig szóhoz tudjon jutni. Havas Henrik ugyanis ontotta a sztorikat, s el kellett telnie fél órának ahhoz, hogy „lenyugodjon”, s érdemben kérdezhető állapotba kerüljön. A „nyugodt” periódusokat aztán rendre ismét „sztorirohamok” követték, melyek a beszélgetés komolyságára igen, színvonalára azonban nem voltak kihatással.

Véleményt hallottunk a rendszerváltás előtti és utáni újságírásról, kollégákról, főnökökről és beosztottakról. Esett szó pénzről: újságírófizetésekről és működési költségekről. Természetesen szó volt a sajtó pártatlanságáról is. Havas Henrik szerint nincs értelme a hírműsorok szerkesztőségeinek népi-nemzeti, illetve liberális alapon való elhatárolására. Egyetlen szerkesztőségre lenne szükség — Híradó, Egyenleg és Hét szerkesztésére egyaránt. A szerkesztőség tagjait azonban nem politikai beállítottság szerint kellene összeválogatni, hanem szigorúan szakmai alapon. A világ legtöbb országában a hírműsorok feladata a tényközlés, nem pedig kommentár. Talán jó lenne, ha ez hazánkban is így volna!

Havas Henrik személyében egy szellemes és szórakoztató embert ismertünk meg, bár a szerénység osztásakor bizonyára nem állta végig a sort. A sok humor és jópofaság mögül azonban

többször elővillant egy jól felkészült, felelősen gondolkodó újságíró képe, aki nem ijed meg a saját árnyékától, s a tisztesség is sajátja. Az Ösztűz nyegle modorú riportere a Napkelte műsoridejének csökkentését firtató kérdésre bátran kijelentette, hogy reklámjaik jellege miatt a koránkelő nyugdíjasokra nincsen szükségük. Mindezt azonban úgy közölte, hogy senki sem érezte bántónak, s legfőképp nem a nyugdíjasok.

Mindazoknak csalódnuk kellett, akik komoly elmélyedésre vágytak a sajtó szabadságának, politikai rendszerünk sajátosságainak kérdéseiben. Ehelyett egy baráti hangulatú beszélgetésnek lehettek résztvevői, melyben a mindennapi élet helyzetei, komikumai és tragikumai játszották a főszerepet. Aki át tudta adni magát tragédiának és komédiának, kellemes hangulatban, egy jó emlékekkel gazdagabban térhetett haza.

— péjé —

Tanulópénz

Ismét egy szép példa (example) arra nézve, hogyan gondoskodnak hazánkban az egyetemisták szellemi táplálásáról (feeding).

Kiadott a JATE PRESS — József Attila University, Jegyzetkiadó — 900, azaz kilencszáz forintért egy ötszáz oldalas, gépelt, vékony, papírborítású büntetőjegyzetet (jogászoknak nyolcszázért, bocs), ami nem a második vizsgaidőszak után hullik szét — hanem az első után. Azt hiszem, arra gondoltak OTT, hogy a jogász (lawyer) ügyis sokat keres majd. Akkor legalább egyetem alatti szopáljon (sucking).

Merci beaucoup.

Hekeli Gábor

Kedves Olvasók!

A Szegedi Egyetem Szerkesztősége sikeres vizsgaidőszakot és kellemes nyári pihenést kíván oktatóknak, hallgatóknak és az egyetem dolgozóinak egyaránt.

Még egyszer felhívjuk minden olvasónk figyelmét, hogy címünk és telefonszámunk megváltozott. Új levélcímünk: 6722 Szeged, Egyetem u. 2—6., vagy Pf.: 1513. Új telefonszámunk: 62/312-311 (ez fax is), vagy 62/321-111/139-es mellék.

(arató)

Délszaki dallam

Bonjour T  n  bres! Bonsoir Jeunesse!
Milyen hang sz  l  t,   , honnan jön ez?
Hisz meglep, mint az est a vén Marais-n   t
Borongva, s   gy betölt, miként ar  n  t
Elv  rz   fény... Napsz  llt  t is csodáltam
  rk  d alatt az arles-i ispotályban,
Segy   r  lt kord  t bámultam nagyon:
Rozzantan v  rt a k  rh  zudvaron,
Fölösleges volt, nagybeteg, levert,
Magába roskadt, végleg elhevert –
S ragyogtat   az örvénylő f  h  rs  g...
Azért mondom, hogy kétkedők meg  rts  k:
Magam láttam, mert   szre vált hamar fém,
S   gy h  ztam   t a hullámzó Camargue-n,
Akár a sz  l, ha tánczot lejt a Rhone –
Miként a misztrál h  rt hoz elhal  n,
S f  l  rez arra oszlop, t  r, tet  ,
B  r suttogása s  t, s nem   rth  t  ,
De mintha mégis engem f  jna folyton,
Ki lelkem fáradt b  ba fojtva bolygom –
Csak rólam suttog, nem Provence eg  r  l,
Rólam, s talán a meghibbant szekérről...
Les mots se passent, je demeure:
A kárhozat, mint szegletkő, t  m  r.

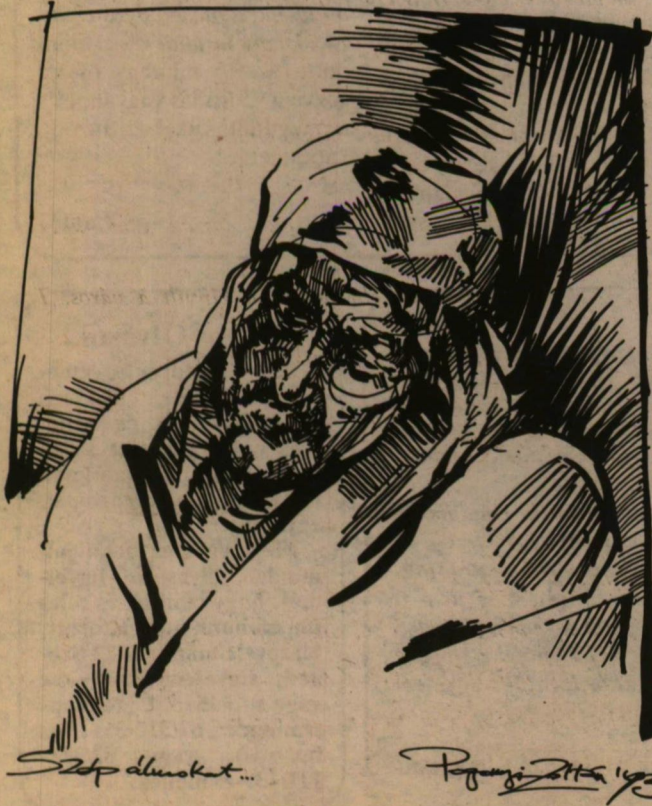
Maros-Vásárhelyt, 1893 májusában

Kovács András Ferenc

Wal  di epigramm:
Goethe gonoszkodik

Papolhatnak Tud  si Páholyok,
Hogy Gl  buszunk vak   rbe támolyog:
K  kl   gyümölcsként p  rd  l, elforog,
Idők gyomrában gördül, felkorog.

Kicsiny Földünk sem éretlen, se bölcs:
Kronosz nagy segg  n véletlen szemölcs.

Előadás után

(После спектакля)

Sztepan Pekotnij versesf  zet  b  l

Mint Saljapin a Don Carlos után*
  gy lopakodtam haza tegnap este
B  r nem dörögtek   gy  k és talán
C  lg  mb se készült tarkómat keresve

Mégis szorongtam s   gy gyötört a b  
Hogy   n is az Escorialba vágytam
B  r nem vagyok Fülöp s a savanyú
Erzsébettel sem osztanám meg ágyam

Talán szuronyt szegezve lenne jó
Rohanni basszus-hangú   gy  sz  ra?
Inkább Fülöp s az inkvizíció
Mint Posa m  rki uljanovi póza

Saljapin aznap mint atya s király
Don Carlosszal leszámolt volna végleg
De közbeszólt egy véresebb vizsály
M  t    nem értett és ma más sem   rt meg

Félbeszakadt az az előadás
Az utcák operája hangosabb volt
  gy hát ki nyerte meg ma is v  t  s
Apák s fi  k között a régi harcát

Hogy   gy esett ne v  dold Saljapint
  gy  k a basszus  n  l   bl  sebbek
Lel  pett h  t a színpadról s a ként
Azok folytatták kikt  l jött az ötlet

Hogy talpra állítsák a fejeket
Mint Hegelt Marx eltöltve hetven   vet
M  g összeállt a Matrjoska-sereg
Egymásba visszadughat   vezérek

Mint Saljapin a félbeszakított
Don Carlosr  l mentem haza lop  dzva
  gy   se szólt Maxim se kattogott
  reztem mégis üthet m  g az   ra

S r  nk villan újra Iljics fogsora
A j  vend  -protézis Aur  ra

* 1917. ok  t  ber 25-  n (november 7-  n) este F. I. Saljapin Fülöp király szerepét énekelte egy pétérvári mag  nsz  nh  zban, miközben megkezdődött a Téli Palota ostroma. Az előadást nem tudták befejezni; a művész az egymásra lövöldöző vörös- és fe  rg  rdist  k el  l bujkálva menekült hazáig.

F  ldfogyatkozás

Hová most jutottam,
nincsenek leányok.
A május véget ért,
ott bor már nem vid  t.

K  nny   port eszem csak,
súlyos sarat h  nyok,
mert posta sem keres, –
az anyja isten  t!

Negyven   ve múlt, hogy
b  lcs  mb  l kiszálltam,
de elrabolt a hold, –
azóta hallgatok.

K  b  l rakott ágyam
le s fel veri l  zam,
  n már-már elhiszem,
hogy Szent Dávid vagyok,

Arcom s k  rm  m gyilkok
mérge festi zöldre,
emelkednek fölém
mord kriptafalak.

  rhaj  t  r  ttk  nt
bambulok a földre,
holdbéli kut  y  im
velem von  tanak.

F  ldfogyatk  z  s jó!
„Nem mese ez, gyermek.” –
Lent már nagyban állnak
a halotti torok.

Nem   szom meg   n sem:
  gyis agyonvernek
az   gb  l paritty  z  
meteoritok.

Pálfi Norbert

(Egy elküldött...)

— Egy elküldött és kitöltött képeslapot lóbál az ember. —

Bebozza a telefont a szobájába a szövetségese a főszereplőnek, tisztázza ügyeit, beszél a kagylóba.

„Nem fér a fejembe, mitől lettem úgy megtevesztve az ügy által, hogy rosszul csoportosítottam azokat a dokumentumokat, amikkel tisztára moshatnám magam, és az, ami lenne, úgy is lenne.”

A szövetséges vár, nem beszél.
Zene! Lebalkítja az alatt, hogy nem beszél, nem hallgat.

Apám Magyarországon

(Megvédesz ettől...)

Megvédesz ettől; biztosan csak ez.
'Azt, ami érhet, néhány rendőr fogja rám. Nem komoly, tragikus.
Nem bívatlak fel, az aggaszt.
Egy megyebatár az szemben, a kegyetlen aluljáró és készülék.

A Színkör bemutatta:

József és Jákob

(Biblia a színpadon)

Tapintatból nem írom ide, hányan voltak kíváncsiak a Szegedi Színkör Jákob és József című darabjának a Tantusz Klubban tartott, második előadására. Bár igazán nem tudom, ki iránt kell tapintattal lennem, talán a művészet érdemel meg ennyit. S természetesen összes képviselője, szerelmese. Inkább szomorkodni lehet afölött, hogy sokan nem tudják, miről maradtak le. Egyelőre annyit: egy jó előadásról, kellemes időtöltésről.

Thomas Mann több kötetben írta meg József és testvéreinek történetét. Apul a Bibliát vette, de a Korán és a rabbinikus hagyományok is szolgáltak támpontul a több évezreddel ezelőtt történetekről. Egy biztos: a mű annak is élvezetes, változatos és izgalmas, aki nem a Bibliában, hanem — s nem ellenkezőleg! — a szépirodalomban bisz. Mindezek után meglepő volt, hogy ezt a bőséges leírásokkal gazdagított, hatalmas időszakot felölölő regényt színpadra adaptálta Szegeden Varsa Mátýás, s a Színkör színészeivel elő is adta. Bizonyára az eredeti írás okozta, hogy a darab itt-ott szagatott, kicsit nyers volt, mert követni és egyszerűsíteni kellett a cselekményt. Így aztán gyakran változott a szín, a szereplők (még a szereposztás is), tér és idő ama egységeről szóló tant alig tisztelte. Sokszor hosszú éveket ugrott át az előadás, alig észrevehető átmenettel. Ezt annyiban segítette a Biblia, hogy szereplői — például József is — gyakorta éltek meg száz éo fölötti kort, ezért hétéves kiesések nem voltak annyira feltűnőek és zavaróak. Oda kellett viszont figyelni a személyekre, bisz ez már a Bibliában is nebezen követhető, ott is vissza-vissza kell lapozni, azonosítani az események részeseit. A darabban is így volt ez, csak hogy itt a jó emlékezetre kellett hagyatkozni, főként az első felvonásban. Ebben és ekkor gyakran változott a szín, a bibliai területek sűrűn követték egymást, míg a második részben, Egyiptom földjén megállapodtak a történetek, kiegyensúlyozottabb volt az előadás is.

Bármennyire is bibliai a téma, mégis emberi, emberközeli volt. Hibető és hiteles, látnivaló volt, hogy bús-vér emberek játszották a Nagy Regényíró által rájuk osztott szerepeket. Tudtak sírni és nevetni, gyűlölni és szeretni, áldozatot hozni és hazudni. De akár hogy is: ott volt végig a levegőben, s sokszor ki is mondták a szereplők: a történet megíratott. Mindenki szerepe előre, születése előtt, már a teremtsékor elkészült. Aki ezt tudomásul vette, s ezt elfogadva élt, elnyerte jutalmát, előbb-utóbb bőséges áldásban részesült. S minden lázadás, szembeszegülés az isteni akarattal biabavaló, felesleges és büntetendő volt. Sok sorscsapás és sok kegy támasztotta alá ezt — mind Isten ítélete.

A nézőknek megadatott, hogy körbeüljék a játékeret. A díszlet csak a legszükségesebbekre szorítkozott, mivel kis helyen legalább három színt kellett berendezni, s akkor még nem is szoltunk a sivatagról. Molnár Zsuzsa díszletei sem a pontosságra, hanem az alkalmasságra törekedtek, a hangsúly úgyis a szavakon volt. A berendezés nem sok meleget árasztott, ezt már csak egyszerűsége miatt sem tehetta. Olybá tűnt, mint néhány batározott ecsetvonás a vásznon: támpontokat adott. A jelmezekkel — szintén Molnár Zsuzsa kezenyoma — hasonló volt a helyzet, a

Ugo Betti:

Büntény a Kecskeszigeten

Szintén a Tantusz-klubban* vagy másik nevén a Posztás Művelődési Házban játszottak, szintén nem túl népes közönség előtt a marosvásárhelyi színisek is.

Ugo Bettit a Büntény a Kecskeszigeten tette — mindössze néhány hónappal halála előtt — világhírű színpadi szerzővé. A jogászból lett drámaíró életművére mindvégig rányomja bélyegét az igazságkeresés, amely nemcsak az írói magatartásból származik, hanem a tényből is, hogy sohasem tud szabadulni a gyakorló jogász igazsághoz vezető (?) törekvésétől. A világirodalomban talán Csehovhoz hasonlíthatjuk, aki hasonló intenzitással élte át orvosként is az író szorongatott helyzetét és bűvölte, bűvöli el nézőit/olvasóit a mai napig mélyrealista, időtálló műveivel. De: ugyanakkor Shakespeare tisztánlátása és színpadi tudása is a Bettié. Azaz: amikor Ugo Bettit a legnagyobbak mellé helyezzük, el kell fogadnunk, hogy helye ott van a nagy mesterek között.

Négy szereplő körül bontakozik ez a dráma: Agata, a fiatal özvegy, lánya Silvia és sógornője Pia, valamint a középük sodródó Angelo élik és játsszák végig a féltékenységek pokoli köreit ebben a három felvonásban.

Háborús, férfiatlan pillanatban érkezik Angelo a három nő közé, amikor mind a hármat könnyen meg is szerezheti. Csakhogy: az Angelo—Pia—Silvia háromszögben a férfi megjelenése pillanatától kezdve érdekek, különböző mélységű asszonyi éhségek feszülnek egymásnak, amelyek lavinaként sodorják aztán őket a tragédiába.

Ezt a művet színpadra vinni roppant merész dolog. Merészség — úgy látszik — bőven akad a marosvásárhelyi intézetben, úgy rendezőben, mint a hallgatókban, mert a végzős hallgatót ez a darab minden sejtjéig meg/felrázza, arra kényszerítve, hogy a maximumot produkálja. És a végzősök felnőttként vállalták ezt a kihívást, meg is győztek bennünket a felkészültségük sokrétűségéről.

Fülöp Beáta (Agata) és Gyéresi Júlia (Silvia) olyan színpadi képességeket villantott fel, amelyekből — nézőként — arra merünk következtetni hogy jelentős színpadi ígéreteket láthattunk. Lázár Márta (Pia) kissé elnagyoltan formázta az örültség innenső és túlsó partjain hánykolódó figurát, túl halkra fogva önmagát. Matolcsi Ferenc (Angelo) egy valóságos, izzig-vérig gonosz és férfi volt. Néhol talán túljátszotta szerepét, felidézve a poruljárt szatír képét a (kissé rosszindulatú) nézőben. A II. éves Harsányi Zsoltról (Edoardo), szerepe miatt, semmi nem mondható el. Ötödik szereplőnek nem is Edoardót, hanem a tett színhelyét (a kutat) kellene tartanunk, ahol Angelo csúfos végét megéri.

Kár, hogy ezt a színházi élményt mindössze mintegy száz néző mondhatja magáénak itt, Szegeden.

* Lásd. Arató László írását

S. M.

sivatagi pásztorok itt-ott tornacipőben, szakadt tréningalsóban tapodták a sivatagot; a gazdagságra, méltóságra apró jegyekből lehetett következtetni.

A színészeknek nem volt könnyű dolguk. Harmincnégy szerepet tizenhárman játszottak el. Karczag Ferenc ifjabb Jákob és Potifár szerepében is magabiztosan játszott, hitelesen adta vissza a két személy gyöttrődését, keserű felismeréseit. Mindkét értelemben elfogadta, hogy az ő szerepe megíratott, a dolga az, hogy eljátszsa. Szanka Dóra főként Rábelként emelendő ki, őszinte és szép játék volt az övé, egy olyan fiatal és szerelmes lányé, akinek nemcsak érzelmeit, hanem fájdalmas zokogását is valósnak lehetett vélni. Albert Gábor kapzsi, sunyi, és szervilis szolgálóként találta meg szerepét, alakoskodásával az eredetinek megfelelően volt nevétséges alakítása. Sinka Károly (Jákob, Izsák és Mont-Kav) és Bicskey Lukács (Ábrahám, Angyal, József) megbízható, magabiztos játéka alkalmas volt arra, hogy köréjük szövődjenek az események. Dobos Kati a második felvonásban Potifár feleségeként egyesíthette az arisztokratikus és szenvedélyes nő jó, de inkább rossz tulajdonságait. Rádó Péternek a Fáraó szerepében kétségtelenül nagy jelenete volt, de közvetítésével túl forradalminak és megszállottnak, mintsem magasztosnak tűnt Egyiptom isteni fejedelme.

A dramaturgia nem engedte, hogy emberé legyen az utolsó szó. Varsa Mátýás nem kívánt elszakadni az alapművektől, adaptációja és rendezése a hitelességre törekedett. Az eleve elrendeltség kimondva-kimondatlan ott volt, ez pedig nyugodttá tette a darabot. A lázadások, heves érzelmkitörések, hazugságok is az isteni békességbe torkollottak. S ennek a mennybéli kegynek köszönhetően nem voltak vesztesek sem, bocsánatát mindenki elnyerte. A néző pedig megnyugodott szívvel állhat fel, már ha elhiszi, hogy sorsa legkevesébé múlik rajta. s téved az, ki azt gondolja, hogy igen szűkkörű publikum nem képes vastapsra.

Arató László

Karczag Ferenc (Jákob) és Sinka Károly (Izsák) (Miskolczi Róberti felvétele)

Velence

Igen. Neked is tartozok már ezzel. Amióta ismerjük egymást, még nem fogalmaztam meg semmit kettőnkéről, vagy rólad. Arról, amit neked köszönbetek, ha egy Leonard Cohen-, vagy Patti Smith-lemezt hallgatok, vagy ha sétálok a Tisza fűzfái között, vagy ha egyszerűen csak Franciaország, vagy Itália van bennem éppen.

A liftben kezdődik. Mondtam neked. Megnyomtam az F gombot és elkezdődött az utazás. Életem eddigi legnagyobb utazása. Villamosra szálltunk. Az egyesre. A vonat Pestig vitt. Nyugati pályaudvar. Tudod, a Skala Metróban aludtam egy kicsit, miután vettem ezt azt. Nem bántott senki, nem küldött el senki. Akkor sem, amikor rád várva a Nyugati előtt utcazenéltem a szakadó esőben. Október. Odajött egy srác, az élő rocktörténet. Beszélt hozzám, míg játszottam. Nem zavart, jó volt. Mondta, hogy mit szeretne hallgatni.

Aztán megérkeztl, lehangolt volták, fáradt. Nem értettelek. Már bennem volt a mebetnék, a csavargás. Nagyon kevésen múlt az egész. Most már tudom. Két lerobbant alak. A nap éjszakai felében végig utaztunk. Nagyon hideg volt, s te meg is fáztál. Egész éjszaka nem tudtunk aludni, bámultuk a hatalmas hegyek sötét körvonalait. Talán kalandozó őseim is ezen az úton vágtattak a fagyos, csillagtalan éjben a gazdag déli városok kincsei és asszonyai felé. Talán az ő szemüket is marta az álmatlanság, a kaland tüze?

Lehangoló volt a bódékkal körülvett tér, abova megérkez-tünk. Ketten egy ismeretlen városban, egyedül. Szürke és szomorú-bideg reggel volt. Köd és friss hal illata. Elindultunk. Nyitottak a boltok, a pultokra rakták ki a tenger gyermekeit. Hűvös köd tündezett el, majd fel a síkátorok között. Kíváncsiságból belekukkantottunk az egyikbe. Bolyongtunk, míg végül a vízbe értünk annyira logikus váratlansággal, hogy meg sem tudtunk lépődni rajta. Macskák. A Rialto, majd oroszlanok. Tele volt velük a tér. Feküdtek a földön kettesével vagy magányosan álltak egy égbeszökő oszlop tetején. Némelyik könyvet, vagy pálcát szorongatott mellső mancsaiban, de volt olyan is, amelyik éppen pibent, vagy felborzolt sörénnyel, szélben örvénylő farokkal dacolt a tengeröböllel, melynek messzi kékjébe kupolás paloták és karcsú tornyok szigete látszott hatalmas, gyönyörű erkélyekkel, fa függő-folyosókkal és ezeregyéjszakába illő csillogó tetővel. Apokaliptikus lovak a templom tetején, megdöbbenő méretben. Mikor kimerészkedtünk patáik közé, gyönyörű teret láttunk, tele az oroszlanokkal. Az árkádok alatt találtunk egy magyar srácot, aki elmondta, hogy bár szereti hallgatni, ha zenélünk, de az itteni rendőrök nem így vannak ezzel. Hidegtől dermedt kézzel egyébként sem fogtam volna a hírok pengetéséhez. Meg aztán vártuk már nagyon barátunkat, hogy vigyen el innen, délre, oda, abova az európai utak vezetnek, egy álmokkal és nosztalgikus zenével kikövezett úton. Ott ült az egyik alvó oroszlán mellett egy lépcsőn, ha jól emlékszem. Innen már minden nagyon furcsa volt és nagyon utazás. Török körben ültünk a kis hajó tatjában és kétoldalt pazar épületek csillagtatták szépségüket titkolózva, mint a keleti mesék asszonyai a koraesti szélben, mikor eljönnek hozzád, vagy hozzám és én a sirályokról, vagy a Sóbajok hidjáról reájuk függesztem fáradt és éhes szememet, míg leszáll az éjszaka álmokkal és hazai borral, mely öröm és tele a zene varázslatával.

Másnap a könnyű ébredés után kinyílt a város. Tegnap rosszkedve tovatűnt, elfújta a szél a köddel együtt, akárcsak a piac komorságát. Most láttuk csak először a hidakat, melyek patakocskákként futottak át a csatornák fölött, melyeken a karcsú gondolák siklottak.

Vendégszeretet, kedvesség, báj volt most a város. Rejtett erkélyek, árkádok, súlyos oszlopok, könnyű vendéglők, mind, mind úgy lebegtek az öböl vizén, mint egy gondtalan délutáni álom, jóllakott bódulatban. Csak mikor a nap leszállt a tengerre, akkor láttam, hogy mi történt, és hogy hol vagyok.

Másnap elindultunk délre, minden városok ősébe.

Kelemen Zoltán

Májulásról, színjátszásról

Biztos, ami biztos: a Májulásnak nevezett fesztivál egyik-másik rendezvényétől nem lehetett elájulni. Ezen a fesztiválon, finoman-vegyesen, mindennek lennie kellett volna, ami egy ilyen jellegű, üdének, fiatalosnak nevezett rendezvénysorozathoz tartozik. Most nem szándékunk azt részletezni, hogy szervezési hibákat követtek el a jó szándékú emberek, akiknek fejében megfordult e (talán hagyományteremtő) találkozó alapötlete. Nem térünk ki arra sem, hogy a több ezer sárga és zöld színű, jellegtelenszerű és olvashatatlanra sikeredett plakát és szórólap ellenére, a televíziós és rádiós hírvérés dacára, az egyik legfontosabb tényező: a közönség hiányzott egy-egy előadásról... Volt itt buli, éjszakai randalír, kalapozás és lett volna komoly színház is... Csak annyit sejtünk e helyen, hogy mégiscsak jó volt májulni, de valahogy másképpen is lehetett volna, valahogy tartalmasabbra is sikeredhetett volna ez a néhány tavaszi nap...

A romániai magyar színjátszást a Marosvásárhelyi Színházművészeti Akadémia végzős hallgatói képviselték (előadásukról az 5. oldalon írunk bővebben), akik az Ugo Betti-darab diszkrétjeivel sehogységgel érezték otthonosan magukat a Tantasztában, s még kevésbé érezték jól magukat ebben a brazilos kavalkádban (hiszen hozzáállásukkal, képzettségükkel, alig egy hónap múlva, immár profiknak számíthatóak)... Nem érezték otthonosan magukat, ezt írtuk, ami korántsem jelenti azt, hogy emiatt nem játszottak jól és beleélésel.

Az előadások után három hallgatóval, Fülöp Beáttal, Gyéresi Júliával, Lázár Mártával és Kovács András Ferenccel, a darab segédrendezőjével beszélgettünk, akik „civilben” költő és a Látó című irodalmi folyóirat költészeti rovatának szerkesztője. A végzősöktől azt kérdeztük, hogy milyen lehetőségek vannak manapság a hat romániai magyar színháznál, melyek azok a tervek, amelyek a pályakezdő művészeket foglalkoztatják?

F. B.: A romániai magyar színházak létszámihiánnyal küszködnek: kihalt, nyugdíjba vonult vagy Magyarországra távozott a korábbi nemzedékek java. Én úgy vélem, hogy Temesvártól Szatmárnémetiig vagy Sepsiszentgyörgyig bárhol kínálhatnak számunkra szerző-

dést, mindenütt szükség van rá. Nagyon meg kell fontolnunk azt, hogy melyik várost választjuk, mert könnyen felszívódhatunk, beilleszkedhetünk a színházi szürke hétköznapiakba.

L. M.: Én Sepsiszentgyörgyre szeretnék kerülni. Választásom egyszerű volt, én arra a vidékre szeretnék visszakérülni, ahonnan származom. Bízom abban, hogy továbbra sem szakadnak meg a kapcsolataim az intézettel, Kolozsvárral vagy a magyarországi színházi műhelyekkel...

Gy. J.: Sokat tanultunk e négy év alatt, de nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy mi a rendszerváltás idején tanultunk, amikor a színházi struktúrák is változtak, változnak. A műsorpolitika is gyökeres változásokat élt át: 1990 előtt a színháznak volt egy másik funkciója is: ellentmondani a rendnek, a realitásnak, méghozzá anyanyelvén. Mára ez a szerepkissé háttérbe szorult, hiszen a szabad beszédet senki nem korlátozza, rengeteg folyóirat, könyv jelenhet meg, átjárunk a határokon. Most lenne az ideje annak, hogy valódi színházat teremtsünk. Össze kell válogatni azt a repertoárt, amely nekünk, színészeknek és a közönségnek is a legmegfelelőbb. Valami fiatalosabb, színháziasabb színházat kell létrehozni...

K. A. F.: Kolozsvárott gyűlt össze most a legjobb szakembergárda. Ott létre is hozták a második romániai magyar színházművészeti kart és lassan-lassan kialakul egyfajta konkurencia a két oktatási központ között, ami elindíthat egy egészséges erjedési folyamatot... Vásárhelyen jövőre végez az első rendező szakos évfolyam is, néhány jó képességű ember akik – egészen bizonyosan – azt a más színházat fogják létrehozni... Nálunk, Marosvásárhelyen, az utóbbi években lehetőség volt népesebb színészévfolyamok indítására... Nem túl merész az az ötlet sem, hogy egy-két év múlva a fiatal művészek kezdeményezéséből létrejön egy új társulat, amely hangulatában, színházkonceptiójában már ezt a másságot fogja képviselni. Melyik városban telepedik meg ez a társulat? Én azt mondom, hogy Marosvásárhelyen rendelkezik olyan közönséggel, amely el is bír és meg is követel még egy színházat... Nem akarok jósolni, hiszen nagyon na-

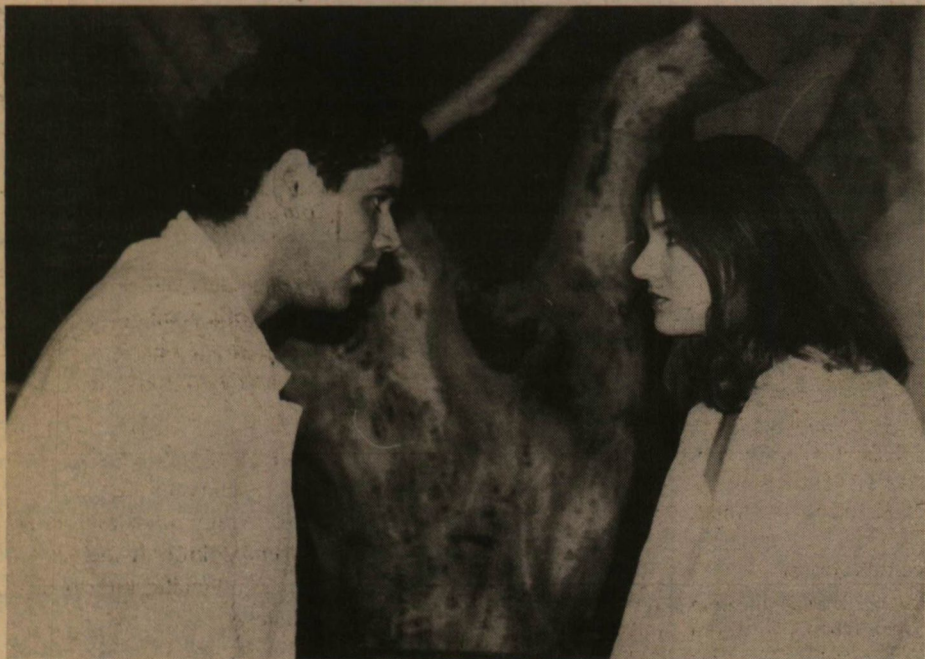
gyot is tévedhetek, de remélem, hogy létrejön az a menedzsergárda és más színházközi érdekeltség által vezérelt közösség (ahogyan már anynyiszor születtek nálunk, szinte a semmiből nagyszerű dolgok), amely megteremti ennek az új társulatnak a gyakorlati lehetőségeket is.

Gy. J.: Nem szabad szégyellnünk azt, hogy tanulni akarunk. Kolozsváron szerintem is, fontos emberek vannak, fontos az, ami ott történik. Én magam szívesen beiratkozok abba az intézetbe és elvégezném még azt a négy évet is.

Kovács András Ferenctől, mint gyakorló szerkesztőtől, azt is megkérdeztük, hogy a drámaírás nagymesterei: Sütő András vagy Székely János után vannak-e mutatózó színpadi szerzők?

K. A. F.: Most, még nem látjuk fiatalokban ezt a szándékot. Ezekben az években inkább a széppróza és a verses műfajok területén találkoztunk néhány ígéretes tehetséggel. Ennek a szellemi kirajzásnak két központja van: Kolozsvár és a Székelyföld... Ezek a fiatalok mindegyikük jelen vannak, több műfajban is írnak. Arcéljuk, ha szabad ezt a kifejezést használnom, nem a hagyományos lapokban, a Korunkban, a Látóban vagy a Helikonban körvonalazódik, hanem az Árnyékhatár és az Éneklő Borz című folyóiratokban. Az Éneklő Borz egy hangos folyóirat, amellyel a szerzők időnként turnéznak különböző városokban és felolvasásuk a „kiszerkesztett” műveket... A rossz anyagi körülmények, a kitelepülés ellenére is vannak biztató jelek. A Látónak például immár saját szövetségsszerkesztője és alapítványa van, nemrég nyomdához jutottunk, amellyel – remélhetőleg – sikerül néhány fontos kötetet is kiadnunk, már ebben az esztendőben... Az alkotók, főleg a fiatalok, előbb-utóbb rájönnek, hogy meg kell gyökeresedniük valahol, s ha már otthon maradnak, akkor hitelük csak a helyzet tudatos vállalása által lehet... Azzal fejezném be ezt a beszélgetést, hogy nem az az elsődleges, hogy hangoztatjuk erélyiségünket, kisebbségi magyar létünket, a legfontosabb, hogy úgy írásban, színházban, cselekedtetben azt nyújtsuk, amik vagyunk, s azzá legyünk, akikké válni (megmaradni) szeretnénk, mi emberek. Ennyi elég.

S. M.

Gyéresi Júlia (Silvia) és Matolcsi Ferenc (Angelo) az Ugo Betti darabban

Spiró György Csirkefeje azzal kezdődik, hogy megnyúvasztanak egy macskát, s felfedezi a tetemet gazdája, az öregasszony. A bemutatón hangos és fájdalmas, nyögésbe szakadó sikolyt hallat Hógye Zsuzsa, míg jó néhány előadással később már inkább gesztusokkal, eltorzult arccal fejezi ki elkéseregettségét, felháborodását. Mindkét esetben a néző azt érezte, hogy valóban óriási tragédia történt, és tényleg majdnem a mindent jelentette az a macska annak embernek. Hiszen kilenc éve éltek együtt, s az öregasszony nem is tudta elképzelni, hogy lesz-e olyan, hogy nélküle...

Macskák

S nem is az állaton, hanem azon volt a hangsúly, hogy valaki ott legyen vele. Ismerte a macskáját, csak vele tartott kapcsolatot. De már nem tudta életre kelteni.

Megnéztem a darabot másodszer, következő nap pedig trolin döcögtem a városba. Egyszer csak az előttem ülő három év körüli kislány az úttestre szegezte a tekintetét, s mozdulatlan arccal bámult. Aztán valami döbbszerű értetlenség ült az arcára, mint aki nem tud fel-fogni valamit. Én is odanézeltem; éppen megállt a troli.

(arató)

Válaszlevél a Szegedi Egyetem felelős szerkesztőjének

Kedves Róza, a Szegedi Egyetem legutóbbi számában (1993. május 20.) közzétett, a lap szerkesztőségéhez és működtetőjéhez, a József Attila Tudományegyetemhez címzett nyílt levelemmel, valamint arra részéről adott válasszal kapcsolatosan számos közérdekű kifogásom s észrevételem van. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért ezeket az alábbiakban pontokba foglalom. Összintem remélem, hogy megállapításaim az Olvasót, a JATE vezetőségét, s végül, de nem utolsósorban Téged is meggyőznek kétségbevonhatatlan igazságokról, az általam felvetett probléma valószínűségéről, tényleges létezéséről.

I. (észrevétel). Válaszodban kétségbe vontad a szándékom tisztaságát. Nevetséges gesztusra kényszerítesz, hiszen ezennel ünnepelesen ki kell jelentenem: — Nem kívánom a Szegedi Egyetem főszerkesztői székét elfoglalni, sem a jelenben, sem pedig a jövőben. A múltban azért vetődött föl bennem ez a gondolat — emlékeztetőül —, mert távozási szándékkal és pénzhány miatt szóba került az újság megszűnése.

II. (kifogás). Miként fordulhat elő három esztendővel a jogállamiság megszületése, a szabad véleménynyilvánítás törvényéről a biztosítása után Magyarországon, azaz Szegeden, a József Attila Tudományegyetem működtette Szegedi Egyetem című újság szerkesztőségében, hogy egy közlésre bocsátott nyílt levélből — történetesen az enyemből — szórón-szállan eltűnik egy mondat?! „A tolerancia-következménye?” Netán annyira bizonyítani akartad egyet nem értésed gondolataimmal, hogy Hunniában valami készül? (Szegedi Egyetem, 1992. február 24.) című cikkem körül történetekre hivatkozással, hogy ti. Róna-Tas András akkori rektor „raportra” óhajtott hívni, s akkor — nagyon helyesen — felháborodottan kérdezted: „Hát hol itt a sajtószabadság?”, törölni kellett? Ha mindez nem pontosan így történt — amint levelem közlésének megbeszélésekor utaltál rá —, akkor pontosítani kellett volna válaszodban, nem pedig törölni az eredetiben! Nem hiszem, hogy olyan nagy jelentőségű tény: Róna-Tas András téged óhajtott „raportra” hívni, nem pedig engem. Legalábbis eddig így gondoltam, ezek után mára kell gyanakodnom.

III. (észrevétel). „A magyarságról vallott (közölt) gondolataiddal nem értettem egyet” — írod. Azt ellenben személyesen elhallgattad: annyira nem, hogy a Panoráma című külpolitikai(!) televíziós műsorral írott cikkemet nem is közölted. „Nem tetszik Rózának a cikk” — köszöntött az utcán egyik munkatárs kolléga. „Miért?” — kérdeztem. „Azt mondja, egyoldalú” — kaptam a választ. (Ettől kezdve nem tettem be többé lábam a szerkesztőségbe.) Holott a cikk mondanivalója mindössze annyi volt: „Egy nép ereje emlékeztetőben rejlik. A Panoráma emlékeznit segít.”

IV. (észrevétel). A Szegedi Egyetem „rendre beszámol a különböző pártok rendezvényeiről, természetesen csak azokról, ahová meghívják” — büszkélkedsz. Ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed sem megy a hegyhez? Ennek a furcsa szerkesztői elvnek a következményeként a lap beszámolt Thürmerék Salgótarjánban megrendezett kongresszusáról, ugyanakkor a Csurka István részvételével Szegeden lezajlott Magyar Út Körök találkozásáról nem. Thürmer négy-öt flekket „ér” Salgótarjánból is, Csurka Szegedről egyet sem? Persze lehet, hogy

Thürmer egy grállovag, aki éjt nappallá téve meghívókat címez a volt párttagoknak, Csurka meg csak mucsai bunkó...

V. (észrevétel). Azért az egész oldalas beszámoló a Fidesz kongresszusáról, érvelsz, mert: „A közvélemény-kutatók szerint, ha ma lennének a választások, azt a Fidesz nyerné.” Nos, ugyebár volt már hazánkban szabad választás, amelyet toronymagasan az MDF nyert meg. (Százalékosan is magasabb volt a népszerűsége, mint ma a Fideszé.) Miért nem láthattunk egész oldalas összeállítást erről a pártról azóta sem, holott kormányt is ő alakított?

VI. (észrevétel). A Fidesz legutóbbi kongresszusán, az első sorban ültél — egyedül én bátorkodtam föltenni olyan kérdést, amire az unott tekintetű amerikaiak felkapták a fejüket, s buzdognyegyzeteltek, Kereszty úr pedig fülig belepirult: ti. hogy miért dolgozik még mindig a Népszabadságnál E. Fehéi szekció határozatai, s egy rövid tudósítás mellett helyét adják-e Orbán Viktor kivonatos beszédének is. S ha a beszédet csak azért közölted: „Mert olyan rossz volt” — amint mondottad legutóbbi találkozásunkkor; akkor semmi esetre sem szabadott volna az afféle kitételeket, mint: „lakhatóvá kell tenni ezt az országot. Magyarország csak egy van, és nekünk nem áll szándékunkban emigrálni.” — egész oldalas összeállítással és öles fejcímmel: „Kormányzásra készen a fiatalok” megfellelni, hiszen a pártelnök ilyen beszéde után — amelyről Te is elismered, hogy bizony „rossz volt” — joggal sejtethető: nem is annyira készek a kormányzásra.

VII. (megjegyzés). Végül pedig engedj meg személyem hitelességének alátámasztása érdekében még egy megjegyzést. A józan ítélet pártján álló embernek tartom magam. Ezt talán bizonyítja az is — amire szintén emlékeztetnem kell —, hogy a Te meghívásodra tavaly nyáron részt vettem a MÚOSZ, a Budapesti Amerikai Újságíró Központ és az Egyetemi Újságírók Szövetsége „Médiakultúra” fedőnevű programján (örzöm erről az elvégzéséért járó elismerő oklevelet is). Igaz, amikor meghívott vendégként előadást tartott Kereszty András, a Népszabadság felelős szerkesztője, a jelenlevők közül — emlékezhetsz, az első sorban ültél — egyedül én bátorkodtam föltenni olyan kérdést, amire az unott tekintetű amerikaiak felkapták a fejüket, s buzdognyegyzeteltek, Kereszty úr pedig fülig belepirult: ti. hogy miért dolgozik még mindig a Népszabadságnál E. Fehér Pál, akiről köztudott, Aczél György jobbkeze volt. Ugyanakkor Haraszti Miklós méltatott arra egy közös ebéd erejéig, hogy a médiatörvényről alkotott véleményemet meghallgassa, majd arra kérjen, fejtsem ki azt részletesebben, írásban, úgymond szívesen látná. Végül erre nem került sor, többek között azért, mert nem lett volna hol kifejtene, ugyanis ma Magyarországon igen nehezen lehet pártatlan lapot találni. Ezért pedig, úgy érzem, az általam is képviselt szerkesztői magatartás a felelős.

Kérdésem megalapozottsága az elmondottak után, azt hiszem, egyértelmű: — Szabad-e ilyen szakmai hozzáállással a József Attila Tudományegyetem működtette lapot szerkeszteni? (Levelem teljes terjedelmében, változtatás nélkül való közlésével a vitát részemről lezártak tekintem.)

Móricz Gábor

*

Kedves Móricz Gábor!

Megismétlem, amit személyes találkozásunkkor mondtam: nevetségesnek tartom e hosszú odavissza levelezést saját magunkról. Újabb leveled csupán azért közlöm, hogy ne keltsem benned azt a hamis tudatot, hogy a cenzúra, netán a szerkesztői önkény áldozata vagy. Épp ezért írásod tartalmi kérdéseivel és tényse-

rőseivel csak két pontban foglalkozom.

I. A hiányolt mondat azért maradt ki írásodból, mert pontatlan volt, mint ahogy most is az. Róna-Tas András senkit sem hívott riportra. Velem személyesen nem tudatta véleményét írásodról. Tény, hogy a BTK akkori dékánja (Mikola Tibor) jelezte, a rektor a Szegedi Egyetem politikai és tartalmi

színvonalának vizsgálatát helyezte kilátásba épp a te írásod kapcsán. E vizsgálat azonban elmaradt.

2. A Panoráma műsorral írott cikked azért nem jelent meg, mert szerzőként Gróf Róza aláírás szerepelt a kéziratodon. Most már tudom, mert közölted, hogy ez vicc volt! Nem tartottam annak.

Gróf Róza fel. szerk.

A legjobb 32 között az USA-ban

Néha az is előny, ha az ember öregszik. Az idő előrehaladtával ugyanis egyre több érdekes, sokra hivatott tanítvánnyal találkozok. A napokban is egy régen látott arc villant elém. Azé az egyetemista srácé, aki tagja volt az első megyei középiskolás bajnokságot nyert csapatnak. Később még szép sikerek várták volna a kézipályán is, de amikor a csapat az országos négyes döntőbe jutott Balázs már olyan magas szinten teniszezett, hogy édesapja nem engedte kézilabdázni.

Sonkodi Balázst, a többi sportágban is tehetséges srácot e találkozás előtt már vagy két éve nem láttam. A miértre így válaszolt.

— Jelenleg kicsit meszezebbre vitt a jó sorsom.

— **Talán meguntad az orvosegyetemet?**

— Nem, sőt most is azért jöttem haza, mert még 92 nyaráról van két elmaradt vizsgám, traumatológiából és kórélettantól. Ezeket szeretném most pótolni.

— **Te elég jól tanultál a gimiben is, miért kell hát pótolnod?**

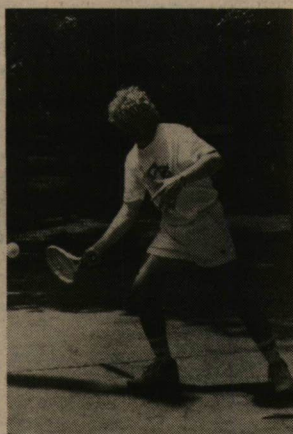
— Mert a múlt év nyarán sietve kellett az USA-ba utaznom. Lehetőségem adódott egy pennsylvániai üdülőközpontban teniszt oktatni.

— **Ezt azért magyarázd meg, kérlek, mert általában nem Szegedről toborozták Agassi és McEnroe hazájában élő szülők a teniszoktatókat...**

— Hát az igaz, hogy engem sem a ligeti pályáról hívtak meg. Manchesterben nyertem egy területi bajnokságot fűvön és akkor kaptam az ajánlatot. Megelőzve a kérdést, Angliában nyári gyakorlatom voltam. Még gimista koromban egyszer három hónapot kint töltöttem édesapámnál, aki akkor éppen ott volt ösztöndíjjal. Ott már játszottam az egyik helyi klubban, így jutottam oda '90 nyarán gyakorlatra. Szóval, ezen a versenyen kaptam ajánlatot a *Camp Americán* keresztül munkalehetőségre. Az ottani tenisztoktatás kutyá kemény meló! Napi tíztizenkét órán keresztül kell „játszani” öreggel-fiatallal egyaránt.

— **Gondolom azért megérte!**

— Meg, mert már az első évben kaptam ösztöndíjjalajánlatot, de azzal még nem tudtam élni. Lévéen csak a tandíjat fizették volna, s a rezsit a keleti parton igen jelentős, így hát folytattam a SZOTE-t, majd a két vizsgát későbbre halasztva még mindig a *Camp Americán* keresztül

túztam ki dolgozni. Szerencsém volt, mivel összekapadtam Ramiró Azcuival, a North East Missouri State University teniszedzőjével, aki segített ösztöndíjat szerezni. Négy ajánlatból ez, az ő egyeteme volt a legjobb mind tanulmányilag, mind anyagi szempontból. Tenisz szempontból nem. A sors iróniája, hogy Ramiró már nem ott edző, elment egy jobb csapathoz.

— **Mit tanulsz ezen az egyetemen?**

— Közgazdaságtant és „biznisz”-t. Ez utóbbira nehéz jó kifejezést találni. Ez igen beleillett az elképzelésembe, mivel itthon is jelentkeztem volna a közgázra. Tulajdonképpen valahol az orvosi közgazdaságtan, az orvosi „menedzsment” foglalkoztat. Ehhez ez a két diploma, amit remélem, lesz erőm megszerezni, kiváló.

— **Ki állja a költségeidet?**

— Egy igen jelentős részét kiváltja az ösztöndíj, amiért a tenisz mellett természetesen dolgozom is az egyetem T. 0.-ján. Heti öt óra munka mellett tizenhat-tizennyolc órában van, viszont rengeteg időt töltök könyvtárban, s ezek után jöhet a tenisz.

— **Milyen eredménnyel?**

— Csapatban sajnos nem jutottunk be az Egyesült Államok egyetemi bajnokságának nyolcas döntőjébe, de —

és ezt csak a hazaérkezésem után tudtam meg — az egyetem fennállása óta első férfiversenyzőként bejutottam az egyetemi bajnokság harminkettes táblájára. Természetesen ez most kimarad az életemből, mert a vizsgák fontosabbak. De lesz még jövőre is bajnokság!

— **Akkor most tenisz nélkül tengeted napjaidat?**

— Azt azért nem. Az új nevű régi klubom csapatbajnoki küzdelmeibe azonnal bekapcsolódtam, igaz csak a harmadik helyen játszhatok, mivel nincs magyar ranglista pontom.

— **Balázs, mi lesz, ha reményeid szerint sikeresen levizsgázol a SZOTE-n?**

— Bálint öcsémrel azonnal indulunk ki teniszt oktatni. Ő most az általam már kipróbált Camp America engedéllyel, én pedig az egyévi érvényes rendes munkavállalásaimmal.

— **Hogyan oldod meg az itthoni egyetem jogfolytonosságát?**

— A SZOTE vezetősége maximális jóindulattal kezeli az ügyemet, hisz én vagyok Szegeden az első ilyen „át-hallgató”. Mármint térben és időben. Ezért két év halasztást kaptam, s csak a 94–95-ös tanévben kell folytatnom itthon a tanulmányaimat.

— **És kint ez az idő elég a diplomához?**

— Igen, mert ott az egyetem első éve kis túlzással a mi érettségi évünknek felel meg. Akkor ugyanis egy általános reálintelligencia elérése a cél. Nekem pedig ezek a vizsgáim már itthon megtörténtek, így csak hat szemesztert kell kint elvégezni. Ebből kettő már megvolt, hármat letudok egymás után, mert ott nyáron is lehet iskolába járni. S akkor már csak egy nyarat kell megcsinálnom.

B. I.

Üres zsebbel, de reményekkel telve

— **Akkor miből működtek?**

— Pályázatokból, illetve időnkénti HÖK támogatásból. 1991-ben a HÖK támogatott, tavaly az ismert vita következtében nem. Idén ígéretet kaptunk. Emellett működik a Kocsondi András által létrehozott alapítvány, a JATE tömegsportjáért. Alapítókéje 100 000 forint. Az OTP Csongrád megyei igazgatóságán lévő számlánk száma: 289-98008, az alapítvány pedig 37212-3. Az adományozók adókedvezményt élveznek.

— **Gondolom, további pénzforrások után nézel...**

— Természetesen megkeresem az egyetem vezetését, a város vezetőit, jelentősebb üzletembereket. Főleg azokat, akik az egyetemen végeztek és ezért kötődnek hozzánk. A gazdasági tevékenységünk is folytatnánk, mivel a ligeti teniszstadion 5-ös és 6-os pályája telekkönyvileg is a sportköré. A hallgatói, illetve dolgozói használat mellett kiadnánk a két pályát.

— **A sí- és vízisportszerek bérleti díja?**

— Ez a dolog fáj nekem, hiszen annak idején az SC vásárolta a felszereléseket és könyvjóváírással adta a tanácsknek. Szeretném, ha a hallgatóknak nem kellene fizetni a sportszerekért, ugyanakkor a meghibásodást nekik kellene javíttatni. Úgy gondolom, a HÖK vállalatná ezeket a költségeket. Így a hallgatók is jobban vigyáznak majd a drága sportszerekre.

— **Terveid?**

— Szeretném, ha újra a régi lenne a dolgozói focibajnokság. Természetesen pályára hívjuk a többi felsőoktatási intézmény csapatait is. Mellette teniszben és kosárlabdában is szeretnénk bajnokságokat szervezni a dolgozóknak. Teniszben hallgatói csapatbajnokságot is jó lenne elindítani. Tervek vannak, megfelelő embereket pedig biztosan találunk hozzá. Biztosíték erre a két elnökhelyettes: dr. Heidrich Gáborné, a szakmai helyettes és a gazdasági helyettes, Baranyai József, a HÖK képviselőjében.

— **Péter, remélem azért a kispályához hú maradsz elnökként is, s az sem baj, ha sokat beszélsz, mint régen.**

— A sok szöveg már a múlté, utoljára Debrecenben, a Hatvani Kupán kaptam „Arany mikrofon” díjat a szervezőktől. A foci azonban mindhalálg kitartó társam lesz!

Barok István

— **Magasságodat tekintve más sportágban is szerepelhetnél.**

— 1960–69-ig kosárlabdáztam az NB III-as SZÉFben, mindaddig, míg a főnök fel nem tette a kérdést: focista, kosaras avagy vegyész kívánok-e lenni? Én a vegyészetet és a focit választottam.

— **Péter, a nagypályás focit 45 évesen, szakmai okból hagytad abba. Miért?**

— Vendégkutatói ösztöndíjjal az USA-ba kerültem, a Minnesota állambeli minneapolis St. Paul egyetemre. Az USA után Belgiumban, a namuri egyetemen is eltöltöttem egy bő évet.

— **Az új sportköri elnökség hogy áll föl?**

— Azt hiszem, a 15-ről 11-re csökkentett létszámmal mozgékonyabbá tettük a testületet. Ráadásul a hallgatók többsége talán biztosítja ezt az akciókészséget.

— **Kíváncsi vagyok milyen „gazdag” lesz az üres kamrában?**

— Remélem, azért ez a kamra nem lesz mindig üres. Igaz, most csehül állunk. Az egyetemről gyakorlatilag egy fillért sem kapunk, a minisztériumtól hosszú évek óta 166 ezer forint jut a DSK-nak, függetlenül attól, hogy emelkedett a hallgatói létszám. Az árak emelkedéséről már ne is beszéljünk!

Eredmények

Megyei II. oszt. Labdarúgás

JATE SC—Földeák 0-1 (0-0)

JATE: Bíró — Gálík, Gardi, Varga, Csiger — Tussinger (Golyha), Tóth, Vass — Baranyai, Sirkó (Imre), Iszi.

Edző: Tóth Károly.

Mintha nem akarták volna elhinni az egyetemisták, hogy van keresnivalójuk a nagy önbizalommal érkező földeákiak ellen. Alacsony színvonalú mérkőzésen egymás hibáiból élve vegetáltak a csapatok, s a szerencsésebb vendégek mondhatni „limonádé” góllal gyűjtötték be a két pontot.

Apátfalva—JATE SC 2-1 (2-0)

JATE SC: Bíró — Gálík, Gardi, Molnár, Csiger — Tussinger, Tóth, Vass, Golyha — Baranyai, Iszi.

Edző: Tóth Károly.

Jók: Golyha, Csiger, Baranyi, Vass.

A hazai közönség gólzáporos győzelmet várt a bajnokaspiránstól. A mérkőzés első húsz perce is erre utalt, hiszen ekkor már 2-0-ra vezettek a tartalékok nélkül felálló JATE ellen. Félóra elteltével a játék képe változott, az egyetemisták az esélytelenek nyugalmával rendre zavarba hozták a hazai csapat védelmét, de számottevő gólhelyzetet nem tudtak kialakítani. A második félidőben a szél által jelentősen támogatott egyetemi csapat mezőnyfölénye erőteljessé vált és góllá érett. Iszi bomba szabadrúgással szépített. A hátralévő részben a JATE már nem tudott gólt elérni. A döntetlen igazságosabb lett volna a megszokott formája alatt játszó hazaiak ellen.

Tanárképző—Kiszombor 2-1 Földeák—Tanárképző 1-2

Tanárképző: Cs. Nagy, Berta, Bucsy, Lakatos — Kedves, Adorján, Szalma, Földesi — Holl, Bajnok.

Edző: dr. Miskolczi József. Gólszerzők: Holl, Bajnok.

NB II. női kézilabda

Tanárképző—Szeghalom 25-20 (11-9)

Szeged

Tanárképző: Benyovszki — Végvári 2, Nyitrai 1, Berta 3, Mikola 8, Répási 6, Tóth 5.

Csere: Karmacs — Antal, Árvá, Dobra.

Edző: Szabó József.

A főiskolások győzelme nem forgott veszélyben. Továbbra is négy pont előnnyel vezetnek a bajnoki táblázatot.

Tanárképző—Békés 23-20 (14-9)

Békés

Tanárképző: Karmacs — Árvá 5, Mikola 5, Berta 3, Tóth 3, Végvári 4, Golobics.

Csere: Benyovszki — Dobra, Antal 1, Zsádányi 2.

Edző: Szabó József.

A szabadtéri pályán lejátszott mérkőzésen a főiskolások közepes teljesítménye is elegendő volt a győzelemhez. A csapat továbbra is a bajnoki tabella élén áll.

Tanárképző—Karcag 30-17 (16-10)

Szeged

Tanárképző: Karmacs — Mikola 9, Répási 7, Berta 2, Tóth 4, Végvári 7, Dobra 1.

Csere: Antal, Lőrinc.

Edző: Szabó József.

A bajnokságban vezető Tanárképző jó játékkal, biztosan győzött.

Úton, Nyugaton (2.)

Az eső hamar elvonult, addig is, mint városképi nevezetességet, megtekintettem a zürichi vasútállomást. Óriási meglepetésben volt részem. Magyar újságokat láttam, de ez még hagyján. Volt Népszabadság, Tallózó, Reform, Pesti Hírlap, Kacska és Füles, azt hiszem semmit nem hagytam ki. Egy biztos: Magyar Hírlap és Filatéliai Szemle nem volt. De az áraik... A legolcsóbb — talán nem véletlenül — a tegnapi Népszabi volt, forintba átváltva százötvenért. A legdrágábbat, a Reformot 460 forintnak megfelelő svájci frankért adták. Hát, nem vettem újságot. Talán jobb is volt, ebben a csodaszép országban pár napig tényleg nem érdekelt, mi van odahaza. Úgyis megtudom, ha

Utcai zenészek Zürichben

hazamegyek... Mikor kitisztult az ég, tettem egy rövid sétát a környéken, s azért valami negatívot is tapasztaltam. Pontosabban az ottani közízlésnek és közrendnek megfelelő rosszat. A környék vagányai gyülekeztek egy hídfőnél. A híd alatt szívták a fűvet, s meglehetősen agresszíven viselkedtek. De kiderült, a rendőrség nagyon figyel, s nemrég több csoportra bontotta a társaságot, így a város több pontján jobban szemmel tudják tartani őket. Mindenesetre amint illő távolságba kerültem a rendőröktől, egy lány azonnal felkínálta szolgáltatásait és kábítószerét. Húsz márkát remélt — nem éltem az ajánlattal.

S ha már egy gazdag országról beszélünk. Szinte biztos voltam benne, hogy nem találkozzom majd koldussal. Nem így lett. Egy fiatalasszony kéregetett a földön ülve, nyakában a tábla: „Boszniai menekült vagyok”. Én is abból az irányból jöttem — gondoltam magamban, s továbbléptem.

Jótevény kísérom azonban nem kívánták, hogy Svájcot Zürichhel azonosítsam. Elmentünk egy Schaffhausen nevű hangulatos városkába. Ősi kereskedő-, iparosváros volt, minden ház homlokzatán céhjelzés, címerek, emblémák. S ugyanúgy tornyok mindenfelé, az utcák pedig macskakövesek voltak, s itt-ott vízesek, ha egy közeli szökőkút permetjét arra fújta a szél. A városka vára a 17. században épült, de soha nem használták rendelte-

tésének megfelelően. A törököt várták, de hát azok általában ősszel még mindig csak Bécs környékén jártak, utána hazaindultak. A vár teljesen üres volt, s ez igen meglepett. Sehol múzeum, vitrinek, fegyverek, páncélok. Csak néhány óz legelészett a várfal tövében.

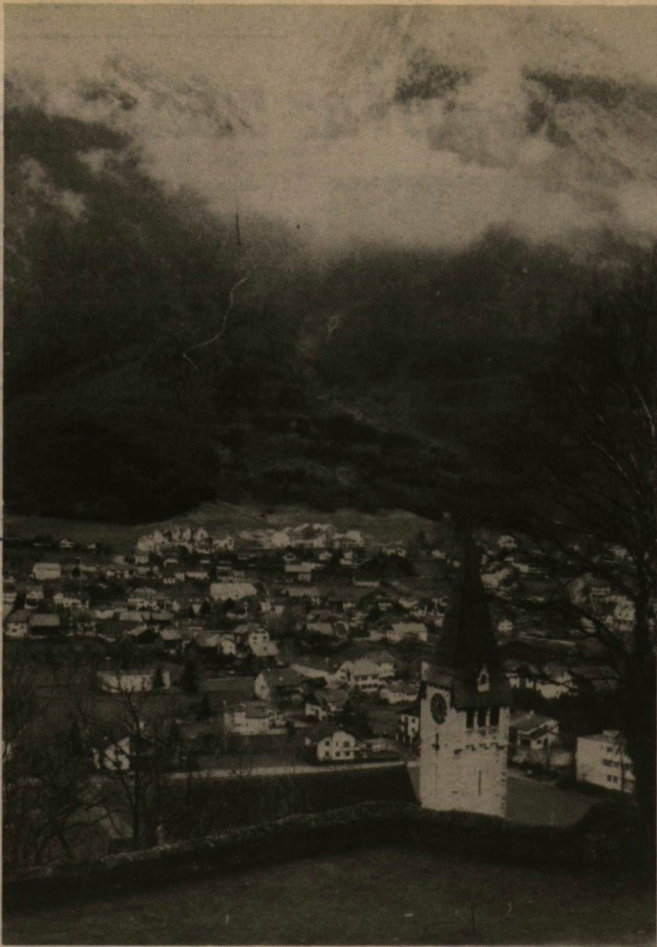
Ennyi civilizáció után valóban szükség volt a természet szépségeit is megcsodálnunk. Elmentük a vízeséshez. Mondanám, mi a neve, de nincs. Anonim, mindenki csak vízesésként említi. Lélegzetelállítóan szép volt, vagyis remélem, még most is az. Ha már eddig kibírta. Ugyanis 16 ezer évvel ezelőtt kezdett kialakulni. Most úgy néz ki, hogy 150 méter széles, s több helyen zuhog alá. A legmagasabb pontján 21

méteren át esik a víz, hogy aztán alant fehér habot fröcskölve szinte szétrobbanjon a köveken. S természetesen van vízimalom is a közelben, s vannak vízimadarak is. Hajóval meg lehet közelíteni a vízesést, sőt, az egyik sziklára fel is lehet mászni. Svájci zászló lobog rajta, joggal büszkéik rá az országalakók. S hiába érkeznek turisták mindenfelől, s nincs két egyforma felségjelű busz a parkolóban, az mégis csak az övék.

Svájc természeti szépsége azonban nem elsősorban vízeséséről ismerszik meg, hanem hegyeiről, völgyeiről, folyóiról. Igazi meseország ez, melyet semmilyen ismeretterjesztő, vagy természetfilm nem képes visszaadni. Látni és érezni kell, tudva azokról az évmilliókról, melyek kialakították e páratlanul csodás világot. S bízni kell a következő

évezredekben, melyek remélhetőleg megőrzik e szépséget. A felhők valahol a hegyek derékánál jártak, fölöttük pedig a napfény semmitől sem zavartatva hol zöldnek, hol a hótól fehérnek, hogy aransyárgának mutatta a természetet. A völgyben zöldeskék színű folyó mosta partjait, ködöt és párákat hordva hátán. Időnként, mikor a víz egy-egy sziklán megtört, fehér hab fröccsent szét. Szóval, felséges, pláne a magamfajta alföldi gyerek számára.

Svájc szomszédságában és fennhatósága alatt egy miniatűr éli csendes életét. Liechtenstein az ország neve, s nagyhercegség formájában tartják nyilván. Elsősorban a méretein lepődtem meg. Hazánk sem egy impérium kiterjedésű, de Liechtenstein elég sokszor elérné rajtunk. Van összesen huszonhétezer lakosa, ebből a fővárosban, Vaduzban legalább tízezen nyomorognak. Az állam területe 158 km², hosszúkás alakja van. Ezért leghosszabb részén majdnem negyedszáz, pontosan 24 kilométer, szélessége pedig maximum 4—5 ezer méter. A legmagasabb pontja 2600 méter. Namost: ha ezeket az adatokat összevetjük, érdekes következtetésre jutunk. A mininagyhercegség majdnem olyan magas, mint amilyen széles. Tehát: könnyebb átugrani, mint megkerülni... Azért nem érdemes átugrani ezen ország fölött, mert élmény átutazni rajta. Arra kell vigyázni, túl ne szaladjon az ember, mert a túladalon az osztrákok már elkérik az útlevelet. Megálltunk Balzersben, mely község — ott város — azzal dicsekedhet, hogy Gutenberg szülőháza és vára áll területén. A vár alig látszik az állványoktól, épp most renoválják. Valószínűleg ez az építmény sem a sok ostromtól használdott el... Majd tízpercnyi utazás után érkezünk a fővárosba. S ebben az időtartamban benne van az is, hogy egyszer vissza kellett fordulni. Nem fért át a busz egy alagúton. Szóval Vaduz remek hely. Gondoltam, itt is bóklszok egy kicsit. Hátha eltévedek. Ez az, ami nem sikerült, ugyanis a főutcán percek alatt

Kilátás Gutenberg várából a városra (Balzers)

végigértem, s még kirakatokat is néztem. Az életszínvonal, a körülmények hasonlatosak a svájci viszonyokhoz. Csak a méretek mások. Vittem is magammal útlevelet a biztonság kedvéért, nehogy kimenjek az országból. Vaduz egy völgyben van, úgyhogy szükségét láttuk, hogy felmenjünk a hegyekbe is. Újabb meglepetés volt, amikor rövid utazás után hirtelen minden fehér lett körülöttem. Nem én lettem rosszul, hanem beléptünk az „örök hó és jég birodalmába”. S annak ellenére, hogy áprilist írunk, rengeteg síelővel találkoztam. A környező országokból érkeztek, a hegyen levették a farmert, felvették a síruhát, s irány a felvonó. Délután aztán visszaöltöztek, és percek alatt visszaértek a tavaszba. Mi sem bírtuk sokáig a mínusz tizenöt fokos kikeletet, így aztán legurultunk, s hamar elhagytuk az országot. Közben be is esteledett, de az autópályák már semmi érdekeset nem kínáltak. (Személyes véleményem, hogy autópályát igazán csak egy ember tudott irodalmi magaslatokig emelni. Jack Kerouac, az amerikai beatíró, korszakalkotó Úton című művében egy kalan-

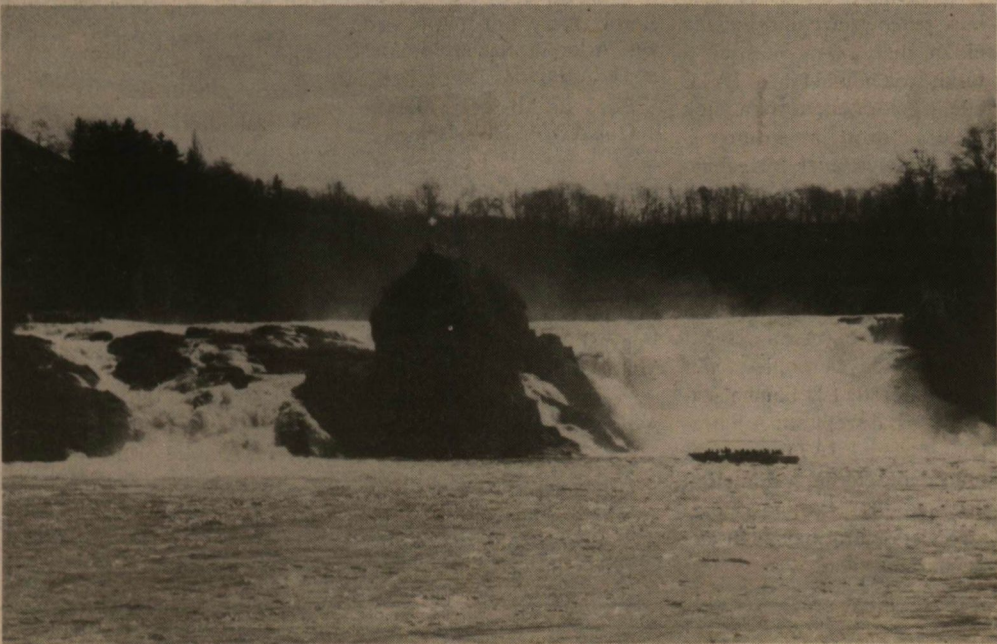
dor, élettől pezsgő világnak írta az utakat. Azóta azonban megváltoztak a körülmények, elveszett a csavargás romantikus szépsége, s ma már csak kevesen tehetik meg, hogy sok ezer kilométeres, ismeretlen útnak egy fésűvel és egy fogkefével nekivágjon. Ennyit az autópályák változó megítéléséről.)

Telt múlt az idő, fogytak a kilométerek. Próbáltam feljegyezni az élményeket és emlékeket. Megjegyezni az útítársak arcát, hogyha legközelebb találkozunk, köszönjünk egymásnak, hiszen voltunk együtt, ugyanott, távol otthonunktól. Gondoltam H.-ra, akit kemény fából faragtak, mivel izig-vérig fradista. Ott volt csapatával Dániában, Belgiumban, Brémában. Lecsukták Szófiában, és kapott a kommandósok útseiből Pozsonyban. Azért általában ő sem maradt adósa senkinek, s szolidabb lelkületűek tiszteletteljes távolságot is tartottak tőle. S gondoltam kísérrőnkre, B.-re, akinek nem volt könnyű dolga. Kedves lány, de szerencsére bírja a gyűrődést. Aztán ott volt P. is, aki azt hiszem semmi építő jellegűt nem mondott, viszont kritikái helytállóak voltak. Csak nem értettem velük egyet, ez azonban már mindegy.

Hazafelé néhány országon átsuhantunk, de csak benzin-kutakat, meg parkolókat láttam. Azok pedig minden országban teljesen egyformák. S mire felkelt a nap, Magyarországon utaztunk, ismerős tájakon pihentetve szemünket. Sehol hó, meg vízesés, meredek sziklák stb. Szusszantunk egyet egy pihenőhelyen, s utam a WC-be is elvezetett. Tíz forinttal lettem vékonyabb. Hazaérkeztem.

Arató László

A cikk elkészüléseért köszönetet mondunk a szentesi Discos Tours utazási irodának.

Az anonim vízesés

Pusztaszer Barátai

A Szegedi Nemzeti Színház mecénás körének ezen évadban megtartott utolsó ülésén bejelentette megalakulását a Pusztaszer Barátai Egyesület. Az alapszabály értelmében az egyesület célja annak elősegítése, hogy a honfoglalás 1100. éves évfordulójának központi és méltó megemlékezése helyszínül az Ópusztaszeri Emlékparkot jelöljék ki. Szándékuk továbbá, hogy ezen ünnepek összekapcsolódjanak az 1996. évi világkiállítással, s ezúton a dél-alföldi régió kulturális és gazdasági jelentősége előtérbe kerüljön. A honfoglalás és az Árpád fejedelem iránti kegyelet ébrentartása mellett az egyesület az Ópusztaszeri Emlékparkban kápolna felépítését is kezdeményezi. A dokumentumot tíz szegedi polgár írta alá: Kormos Tibor színházigazgató, Jóni Gábor, a színház marketing managere, akit az egyesület első elnökéül választottak, dr. Szeri István, a Tisza Völán vezérigazgatója, dr. Kovács László, a JATE oktatója, dr. Trogmayer Ottó, a megyei múzeumok igazgatója, Szabó Jenő, a MÉH Vállalat vezérigazgatója, Zádori János, a kábelgyár igazgatója, dr. Győry András ügyvéd, Gyuris Dániel, az Inter-Európa Bank Rt. szegedi igazgatója és Kiss Lajos a régió főépítész. Az asztaltársaságnak bárki tagja lehet — ezer forintos egyszeri tagdíj befizetésével —, ha az alapító tagok közül ketten felvételre ajánlják, s ezt a választmány elfogadja.

Az alakuló ülésen részt vett dr. Szűrös Mátyás, az Országgyűlés alelnöke, az Ópusztaszeri Emlékbizottság elnöke is. Támogatásáról biztosította a kezdeményezést, és javasolta, hogy egy neves közéleti személyiségekből álló országos előkészítő bizottságot hozzanak létre. Ugyancsak eljött a találkozóra Pallavicini Károly őrgróf, akinek a nagyapja adományozta a földterületet az emlékparknak. Ő is azon a véleményen volt, hogy a világkiállítás és a hozzá kapcsolódó rendezvények kizárólag hasznot hajthatnak, csak türelemmel kell lenni. S ott volt dr. Géczy József országgyűlési képviselő is, aki az alapítók reménye szerint tolóembere lesz annak a lobbynak, mely a Parlamentben igyekszik segíteni az egyesület törekvéseit.

A társaság legközelebb június 19-én találkozik az Ópusztaszeri Emlékparkban, ahol Trogmayer Ottó látja vendégül a tagokat, valamint meghívják a rendezvényre a régió országgyűlési képviselőit is.

A. L.

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem lapja
Felelős szerkesztő:
GRÓF RÓZA
Szerkesztőség: 6722 Szeged,
JATE BTK Egyetem u. 2-6. II. em.
Telefon és fax: 62/312-311 vagy
62/321-111/139-es mellék
Megjelenik kéthetente egyszer
Ára: 4,50 forint.
Kiadja:
a József Attila Tudományegyetem
Telefon: 324-022
Felelős kiadó: dr. Szajbély Mihály
Szegedi Nyomda, Szeged
Nyomdaigazgató:
Perényi Ottó
Fekete sas u. 28. 6720
93-24
ISSN 0230-791X